

Rådmandsmøder 2022-2025 (Rådmandsmøde)

02-09-2025 11:00 - 13:00

Rådmandens kontor, vær. 436

Information: Jacob er referent.

Indhold

Kategori - Til godkendelse

Punkt 1: Dagsorden.....	1
Punkt 2: Referat	1
Punkt 3: Godkendelse af afrapportering på analyse af erhvervsuddannelsesindsatser (15 min).....	2
Punkt 4: Godkendelse af beredskabsplaner vedr. ekstremisme og NSK (10 min).....	3

Kategori - Faste orienteringspunkter

Punkt 5: Orientering fra magistraten (5 min).....	4
Punkt 6: Orientering fra udvalget (5 min).....	4
Punkt 7: Bordet rundt (5 min).....	5
Referat	6
Overblik: Noter	8
Overblik: Delte kommentarer.....	9

Punkt 1: Dagsorden

.

Punkt 2: Referat

.

Rådmandsmøder 2022-2025 (Rådmandsmøde)

25-08-2025 10:00 - 12:00

Rådmandens kontor, vær. 436

Information: Martin er referent.

Indhold

Kategori - Til godkendelse

Punkt 1: Dagsorden.....	1
Beslutning for Punkt 1: Dagsorden.....	1
Punkt 2: Referat.....	1
Beslutning for Punkt 2: Referat.....	1
Punkt 3: Status på hjemløseområdet (10 min).....	1
Beslutning for Punkt 3: Status på hjemløseområdet (10 min).....	1

Kategori - Faste orienteringspunkter

Punkt 4: Orientering fra magistraten (5 min).....	1
Beslutning for Punkt 4: Orientering fra magistraten (5 min).....	1
Punkt 5: Orientering fra udvalget (5 min).....	1
Beslutning for Punkt 5: Orientering fra udvalget (5 min).....	1
Punkt 6: Bordet rundt (5 min).....	1
Beslutning for Punkt 6: Bordet rundt (5 min).....	2

Punkt 1: Dagsorden

.

Beslutning for Punkt 1: Dagsorden

Godkendt.

Punkt 2: Referat

.

Beslutning for Punkt 2: Referat

Godkendt.

Punkt 3: Status på hjemløseområdet (10 min)

.

Beslutning for Punkt 3: Status på hjemløseområdet (10 min)

at 1) rådmanden tog orienteringen om hjemløseområdet til efterretning.

Punkt 4: Orientering fra magistraten (5 min)

.

Beslutning for Punkt 4: Orientering fra magistraten (5 min)

Intet til referat.

Punkt 5: Orientering fra udvalget (5 min)

Som aftalt på udvalgsmødet den 20. august 2025 udvides mødet den 3. september 2025 med 30 min. for at skabe tilstrækkelig tid til at drøfte Relationel Velfærd og Beskæftigelsesreformen.

Beslutning for Punkt 5: Orientering fra udvalget (5 min)

- Kredsen drøftede kort udvalgsdrøftelsen om navnet til den fremtidige beskæftigelsesindsats i Aarhus, som endeligt skal godkendes af rådmanden.

Punkt 6: Bordet rundt (5 min)

Beslutning for Punkt 6: Bordet rundt (5 min)

- MJ orienterede om budgetudmeldingen senere på eftermiddagen (mandag d. 25. august).
- JLH orienterede om 25-års jubilæum på Huset Venture fredag d. 29. august
- JLH orienterede om stort tryk af ukrainske flygtninge. Skaber tryk på boligsiden, men bliver håndteret.
- JD orienterede om sag om forældrekompetenceundersøgelse i Høje Taastrup
- JD orienterede om ministerens udmelding om mulig begrænsning af kommunernes brug af ikke-godkendte botilbud
- JD orienterede om artikel i JP, hvor Jobcentret er i uheldigt fokus
- LH orienterede om forløbet omkring den centrale udmelding om nationale døgnbehandlingstilbud til gravide kvinder med misbrug. Styrelsen har sendt nye spørgsmål til kommunerne med svarfrist 5. september.
- AP orienterede om konstruktiv dialog med brugerne på NEXUS

Punkt 3: Godkendelse af afrapportering på analyse af erhvervsuddannelsesindsatser (15 min)

.

Indstilling til Rådmandsmøde

2. september 2025 – 15 minutter

Godkendelse af analyse af erhvervsuddannelses-indsatser

INDLEDNING

Borgmesterens Afdeling (BA) har med input fra Sundhed og omsorg (MSO), Børn og Unge (MBU) og Sociale Forhold og Beskæftigelse (MSB) udarbejdet en analyse af erhvervsuddannelsesindsatserne. Analysen viser, at der igangsæt en række initiativer på grundskoleniveau for at øge andelen af unge, som vælger en erhvervsuddannelse, samt at der ikke har været grundlag for større campusdannelse på tværs af erhvervsuddannelserne og en epx-afprøvning tidligst kan lade sig gøre i 2027.

INDSTILLING

Det indstilles,

1. at rådmanden godkender afrapporteringen på analysen af erhvervsuddannelsesindsatser

SAGSFREMSTILLING

Analysen er opdelt i tre dele: 1) igangsatte erhvervsuddannelsesindsatser besluttet ved Budgetforlig 2021, 2) desktop research af baggrundsfaktorer for unges uddannelsesvalg og 3) det videre arbejde

Igangsatte erhvervsuddannelse besluttet ved Budgetforlig 2021

De igangsatte erhvervsuddannelsesindsatser, som afrapporteringen omhandler fra Budgetforlig 2021, er opdelt i fire arbejdsplaner. MBU har udmøntet arbejdsplan 1 og 2 ('Stærkere samarbejde mellem folkeskoler og erhvervsuddannelse' og 'Erhvervslivets rolle i erhvervsuddannelse'), som konkret har betydet ansættelsen af en erhvervsplaymaker, etablering af obligatorisk tilbud om erhvervspraktik, jobsnuser-forløb og andre aktiviteter.

Arbejdsplan 3 og 4 ('Attraktive og innovative campusmiljøer' og 'Synliggørelse og interessevaretagelse') drives af BA: Afdækningen viser, at der ikke er det nødvendige grundlag for en større campusdannelse på tværs af erhvervsuddannelserne og interessevaretagelsen har primært fokuseret på muligheden for et epx-forsøg. MSB har bidraget med faglig sparring til udmøntningen af arbejdsplanerne, men er ikke ansvarlig for udmøntningen.

Det videre arbejde

En række af de igangsatte initiativer i MBU under arbejdsplan 1 og 2 fastholdes og implementeres i MBU's drift. BA forsætter den nationale interessevaretagelse i et epx-afprøvningsprojekt til Aarhus, men det forventes tidligst at kunne ske i 2027.

MSB har en række erhvervsuddannelsesindsatser, som ikke er en del af arbejdsplanerne, som beskrives som elementer i det videre arbejde:

- EUD-EXPO: Et virtuelt og oplevelsesbaseret vejledningsrum målrettet den kollektive vejledning af 7. klassetrin på alle grundskoler i Aarhus.

Indstilling til Rådmandsmøde

2. september 2025 – 15 minutter

- EUD-ambassadører: MSB har som en del af vejledningsindsatsen overfor ledige unge ansat EUD-ambassadører, der skal sikre en styrket vejledningsindsats målrettet EUD og EUD-ambassadørerne agerer også overgangsmentorer.
- Aarhus Skills
- Samarbejde med FGU og Fritidsjobs samarbejde mellem MSO og MSB

Kort Proces og baggrund:

I 2020 nedsatte Aarhus Kommune en styregruppe bestående af repræsentanter fra Aarhus Kommune, erhvervsskolerne samt erhvervs- og arbejdsmarkedsorganisationer med fokus på at få flere unge til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse. Samme år vedtog forligskredsen bag budgetforlig 2021 igangsættelsen af fire arbejdspakker med dertilhørende finansiering med samme fokus.

I forbindelse med Budget 2024 bestilte forligspartierne en analyse af de igangsatte erhvervsuddannelsesindsatser i Aarhus Kommune og årsagerne til, at unge ikke vælger en erhvervsuddannelse. BA er tovholder for analysen, som er udarbejdet med faglige input fra MSO, MBU og MSB. Afrapporteringen til byrådet er blevet udskudt og afventet ny national lovgivning og udspil på området.

RESSOURCER

-

KOMMUNIKATION

-

VIDERE PROCES

Når afrapporteringen er godkendt af BA, MSO, MBU og MSB fremsender BA afrapporteringen til Aarhus Byråd via Budget og Plan med en kort indstilling om, at afrapporteringen tages til efterretning.

KOORDINERET MED

Afrapporteringen er udarbejdet af BA og Rådmændene i MSO og MBU har godkendt afrapporteringen uden væsentlige bemærkninger.

BILAG

Bilag 1: Afrapportering på og analyse af erhvervsuddannelsesindsats

Bilag 2: Kommissorium for flere unge på erhvervsuddannelserne (Bilag til analysen)

Bilag 3: Flere faglærte i Aarhus - strategigruppens afrapportering (Bilag til analysen)

Unge Job og Uddannelse

2. september 2025

Sagsbehandler: Maja Bæk Andersen

Tlf.: 41 85 99 39

E-post: amaba@aarhus.dk

Afrapportering på og analyse af erhvervsuddannelsesindsats

I forbindelse med Budget 2024 bestilte forligspartierne en analyse af de igangværende erhvervsuddannelsesindsatser i Aarhus Kommune og årsagerne til, at unge ikke vælger en erhvervsuddannelse. Imidlertid gav forligskredsen i december 2023 opbakning til direktørgruppen om at udskyde analysen, indtil de nationale forlig vedr. folkeskolen (19. marts 2024), ungdomsuddannelser (18. februar 2025) og erhvervsuddannelser (6. maj 2025) var på plads.

Efter sidstnævnte forlig om erhvervsuddannelser har Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse, Sundhed og Omsorg og Borgmesterens Afdeling i fællesskab udarbejdet nærværende besvarelse af ovenstående bestilling. I notatet præsenteres først en afrapportering på den tværmagistrale erhvervsuddannelsesindsats for perioden 2021-2024, der har skullet få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse i Aarhus Kommune. I forlængelse af afrapporteringen præsenteres en desk research af årsagerne til, at de aarhusianske erhvervsuddannelser har vanskeligt ved at tiltrække og fastholde elever i det omfang, det efterspørges politisk. Desk research er valgt som metode, da der allerede findes omfangsrige analyser. Til sidst præsenteres det videre arbejde med erhvervsuddannelsesområdet i Aarhus Kommune.

1. Rammesætning

I 2020 indledte Aarhus Kommune et intensiveret samarbejde om at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse. Til at lede indsatsen nedsatte Aarhus Kommunes direktørgruppe en styregruppe bestående af Borgmesterens Afdeling, Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse, Sundhed og Omsorg, erhvervsskolerne samt erhvervs- og arbejdsmarkedsorganisationer (bilag 1).

Senere i 2020 besluttede et bredt flertal af byrådets partier i forbindelse med budgetforliget for 2021 en markant prioritering af indsatsen. Der blev afsat i alt 12 mio. kr. i årene 2021-24 og yderligere 20 mio. kr. til arbejdet med campusmiljøer. For at sikre en koordineret udmøntning af midlerne vedtog styregruppen og siden hen byrådet fire arbejdspakker for indsatsen med følgende økonomi:

- 1) Stærkere samarbejde mellem folkeskoler og erhvervsuddannelser (1 mio. kr. pr. år).
- 2) Erhvervslivets rolle i forhold til erhvervsuddannelser (2 mio. kr. pr. år).
- 3) Attraktive og innovative campusmiljøer (20 mio. kr. i engangsbevilning)¹.

¹ Bevilling sidenhen omprioriteret til at forlænge erhvervsplaymaker (arbejdspakke 1 og 2) til og med 2027 samt til ny erhvervspakke.

10. juni 2025

Side 1 af 13

Borgmesterens Afdeling

Sekretariat, Erhverv og Organisation

Aarhus Kommune

Erhverv og Bæredygtig udvikling

Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 21 34 53 68

Direkte e-mail:
vanbe@aarhus.dk

Sagsbehandlere:
Andreas Bergholm Vigsø
Christian Lausten Sørensen

4) Synliggørelse og interessevaretagelse (ingen finansiering).

10. juni 2025

Side 2 af 13

1.1 Lokale måltal

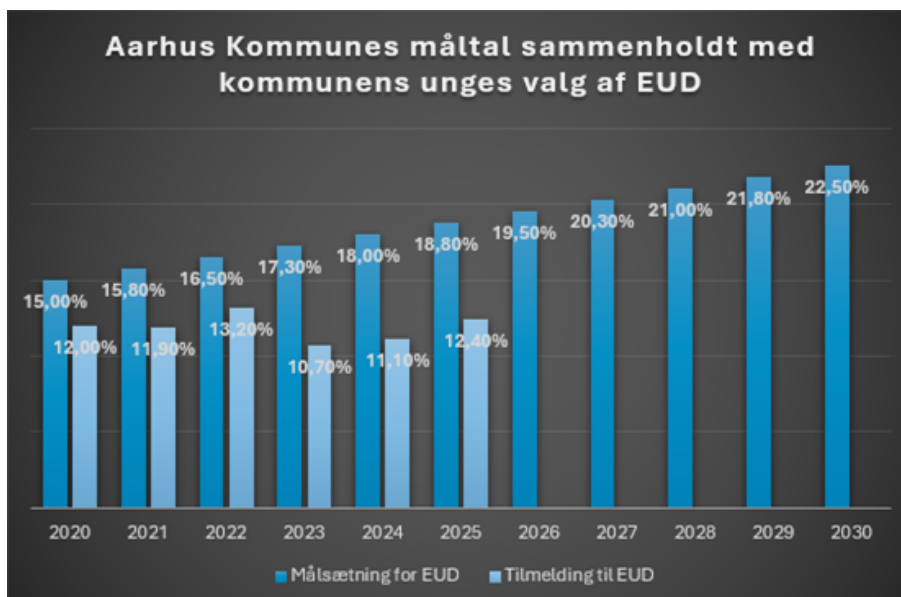
Indsatsen havde blandt andet til hensigt at øge sandsynligheden for, at Aarhus Kommune kunne nå sine måltal for søgning til erhvervsuddannelserne for grundskolens afgangselever. Kommunalbestyrelserne er forpligtet til at opgøre søgetal og fastsætte måltal for andelen af afgangselever fra grundskolen med bopæl i kommunen, som vælger en erhvervsuddannelse. I Aarhus Kommune er disse:

- 18,8 % af en årgang skulle i 2025 vælge en erhvervsuddannelse
- 22,5 % af en årgang skal i 2030 vælge en erhvervsuddannelse.

Til sammenligning er det nationale måltal 30 % i 2025.

I Aarhus har søgningen til erhvervsuddannelserne i perioden 2020-2025 ligget stabilt omkring 12 %, mens tilmeldingen til de gymnasiale uddannelser i 2025 lå på 80,2 %. På landsplan ligger tilmeldingen til erhvervsuddannelserne stabilt på 20 % – altså 10 procentpoint fra den nationale målsætning.

Nedenfor er de reelle søgetal til erhvervsuddannelserne i Aarhus Kommune sammenholdt med kommunens måltal.

Kilde: Børne – og Undervisningsministeriet (2025): [Statistik om Ansøgning til erhvervsuddannelserne | Børne- og undervisningsministeriet](#)

1.2 Ungdomsuddannelsesreform

Selvom erhvervsuddannelserne formelt set har status som ungdomsuddannelser, fungerer de i praksis som voksenuddannelser, som mange vælger

efter at have prøvet andre ting. Dette ses bl.a. ved, at cirka 2/3 af elevbe-
standen på de aarhusianske erhvervsskoler udgøres af elever over 20 år.

10. juni 2025
Side 3 af 13

Ovenstående søgemønstre er et udtryk for, at man i det nuværende ung-
domsuddannelsessystem har vanskeligt ved at gøre erhvervsuddannelserne
til en attraktiv uddannelsesvej for unge, der skal vælge en ungdomsud-
danneelse. Det har den udfordring, at unge har manglet et attraktivt ungdomsud-
dannelsesstilbud, og mange har derfor uddannet sig i en boglig/teoretisk ret-
ning. Det har den konsekvens, at samfundet får uddannet relativt få med
praktiske kompetencer – til bl.a. faglærte jobs.

Derfor indgik SVM-regeringen sammen med Dansk Folkeparti og SF i febru-
ar 2025 en aftale om en uddannelsesreform, der indebærer at etablere en ny
toårig gymnasial uddannelse med mulighed for overbygning – epX. Hensig-
ten med epX er at give flere unge mulighed for at vælge gymnasiet og afkla-
re sig, inden de skal vælge en erhvervskompetencegivende uddannelse –
f.eks. en erhvervsuddannelse. Uddannelsen, der etableres i 2030, giver ad-
gang til alle erhvervsuddannelser og bliver generelt adgangsgivende til er-
hvervsakademiuddannelserne samt til visse professionsbacheloruddannel-
ser via kvote 2. Med en etårig overbygning vil epX også være generelt ad-
gangsgivende til professionsbacheloruddannelserne. Optagelse på epX kræ-
ver bestået folkeskolens afgangseksamen eller aflagt prøve på forberedende
grunduddannelse (fgu), hvor der vil være retskrav for elever, der ikke har be-
stået folkeskolens afgangseksamen. Der afsættes cirka 4,8 mia. kr. årligt til
epX.

Aftalen indebærer desuden, at adgangskravene til hhx og stx skærpes ved
at hæve og forenkle karakterkravet til uddannelserne til 6,0 i karaktergen-
nemsnit i både de afsluttende standpunktskarakterer og i de lovbundne prø-
ver fra folkeskolens afgangseksamen. Herudover kommer epX til at bestå af
elementer fra kommunal 10. klasse og den toårige hf, som begge nedlæg-
ges fra 2030. Parterne har aftalt, at det konkrete indhold på epX senest skal
være forhandlet færdig i første kvartal af 2026.

Regeringen og et bredt flertal af Folketingets partier har desuden indgået en
aftale om at styrke erhvervsuddannelserne markant. Med aftalen er der for-
delt cirka 325 millioner kroner i 2025 stigende til omkring 600 millioner kro-
ner i 2030 til erhvervsskolerne. Der afsættes herefter en halv milliard kr. år-
ligt fra 2030 til at øge kvaliteten på erhvervsuddannelserne endnu mere.
Aftalen giver erhvervsskolerne et markant løft af deres økonomi, og er-
hvervsskolerne får samtidig stor frihed til selv at prioritere anvendelsen af de
ekstra midler.

2. Afrapportering

Nærværende afrapportering på den byrådsbeslutede erhvervsuddannelses-
indsats i Aarhus Kommune (2021-2024) tager afsæt i de fire arbejdspakker,

der blev beskrevet i afsnit 1. I praksis blev arbejdsplanen 1 og 2 slået sammen og forankret i en nyetableret erhvervsplaymaker-funktion med fokus på grundskoleindsatser, mens arbejdsplanen 3 og 4 fusionerede med fokus på interessevaretagelse for fysiske og strukturelle ændringer på erhvervsuddannelsesområdet. Derfor beskrives arbejdsplanen 1 og 2 samlet i afsnit 2.1 og arbejdsplanen 3 og 4 i afsnit 2.2.

10. juni 2025
Side 4 af 13

2.1 Indsatser i grundskolen

I november 2021 blev erhvervsplaymakeren ansat i Børn og Unge, og den første tid blev brugt på kortlægning af tidligere indsatser og skolernes behov og ønsker samt udviklingen af en Aarhus-tilgang – Udsyn mod Arbejdsliv. Herefter er arbejdet koncentreret inden for tre områder, som præsenteres nedenfor.

1) Erhvervspraktik med etablering af praktikbank, materialer til skolernes arbejde med at forberede og efterbehandle elevernes praktik samt materialer til virksomheder.

Praktikbanken blev etableret på hjemmesiden www.udsynmodarbejdsliv.dk i april 2022, og i maj 2025 er der etableret aftaler med ca. 120 virksomheder, som til sammen udbyder 317 praktikmuligheder i Aarhus Kommune.

Fra skoleåret 24/25 er der etableret en digital løsning til registrering af elevernes praktikaftaler med virksomhederne, hvilket gør arbejdet lettere for skolerne og giver mulighed for at skabe et overblik over, hvor eleverne er i erhvervspraktik.

Fra oktober 2023 er der ansat en praktikguide i en toårig midlertidig stilling, som har til opgave at udvikle praktikbanken og understøtte både skoler og virksomheder i arbejdet med erhvervspraktikken.

2) Samarbejde med erhvervsuddannelserne med udvikling af en række praktiske undervisningsforløb. Forløbene baserer sig på en række principper, der er udviklet i samarbejde mellem erhvervsskoler og skoler. Samarbejdet med erhvervsskolerne er etableret på baggrund af en kontrakt, hvor økonomien afholdes mellem den enkelte erhvervsskole og Børn og Unge. Forløbene fremstår dermed gratis for skolerne.

Der er udviklet 11 forskellige forløb til 3.-4. klasse, 5.-6. klasse og 7.-8. klasse. Alle forløb giver eleverne indsigt i og praktisk kendskab til fag på erhvervsskolerne fx Murer for en dag (3.-4. klasse), KAOS – hvordan passer vi på kroppen (5.-6. klasse), Fra gård til gaffel (5.-6. klasse) og Madspecialisterne (7.-8. klasse).

I skoleåret 23/24, hvor forløbene kom i drift, blev der udbudt 170 forløb, hvoraf de 142 blev booket, svarende til at ca. 3.200 elever mødte erhvervsuddannelsernes forløb.

10. juni 2025
Side 5 af 13

I skoleåret 24/25 er der udbudt 384 forløb, hvoraf de 328 forløb er booket, svarende til at ca. 7.300 elever møder erhvervsuddannelsernes forløb.

Derudover er der i skoleåret 24/25 udbudt særligt tilrettelagte forløb på AARHUS TECH og SOSU Østjylland for elever i 8.-9. klasse, som har brug for en særligt målrettet skole- og vejledningsindsats. I alt har 57 elever benyttet sig af dette tilbud.

3) Samarbejde med virksomheder og øvrige aktører med en række aktiviteter til forskellige klassetrin. I skoleåret 23/24 omfattede det følgende aktiviteter:

- Jobsnuser for 7. klasse, hvor 35 klasser (ca. 800 elever) over to dage møder to forskellige virksomheder. De to dage er tilrettelagt med praktiske aktiviteter, der giver eleverne indsigt i og praktiske erfaringer med fag og job.
- Besøg Aarhus Universitetshospital (AUH) for 8.-9. klasse, hvor eleverne møder de forskellige erhvervsfaglige uddannelser, som er repræsenteret på AUH. Her har ca. 200 elever deltaget.

I skoleåret 24/25 omfatter det følgende aktiviteter:

- Jobsnuser for 7. klasse, hvor 45 klasser (ca. 1.000 elever) over to dage møder to forskellige virksomheder. De to dage er tilrettelagt med praktiske aktiviteter, der giver eleverne indsigt i og praktiske erfaringer med fag og job.
- Besøg Aarhus Universitetshospital (AUH) for 8.-9. klasse, hvor eleverne møder de forskellige erhvervsfaglige uddannelser, som er repræsenteret på AUH. Her har ca. 150 elever deltaget.
- Maritime elevdage i samarbejde med Danske Rederier og Aarhus Maskinmesterskole for 8.-10. klasser, hvor eleverne møder de forskellige uddannelsesmuligheder inden for det maritime område. Her har 500 elever deltaget.
- Minipraktik for 6.-7. klasse, hvor eleverne i grupper af 2-3 er i praktik i en virksomhed i 2 dage. Her har 97 elever deltaget.
- Forskellige virksomhedsrelaterede aktiviteter for 7.-9. klasse, som er arrangeret ad hoc i forbindelse med skolernes efterspørgsel. Her har ca. 500 elever deltaget.
- Køn & Uddannelsesvalg i samarbejde med Aarhus Teater for 1.-3. klasse, hvor der sættes fokus på, at kønnet ikke er afgørende for valg af uddannelse. Her har 445 elever deltaget.

Skolernes samlede benyttelse af aktiviteterne

I skoleåret 23/24 benyttede 29 ud af 45 folkeskoler sig af de udbudte aktiviteter, og i alt har ca. 4.200 elever deltaget i aktiviteterne.

10. juni 2025
Side 6 af 13

I skoleåret 24/25 har alle 45 folkeskoler benyttet sig af minimum en af de aktiviteter, og i alt har ca. 10.000 elever deltaget i aktiviteterne.

2.2 Interessevaretagelse

I tillæg til den byrådsbesluttede erhvervsuddannelsesindsats vedr. innovative campusmiljøer og interessevaretagelse blev det ved Budget 2022 besluttet, at et nyt 10. klassecenter skulle placeres på AARHUS TECH for at tiltrække flere til erhvervsuddannelserne. Processen blev udmøntet i oktober 2022, da Aarhus Kommune og AARHUS TECH offentliggjorde, at der fra skoleåret 2023/24 var indgået en aftale om at udbyde almen, kommunal 10. klasse på AARHUS TECH.

I forhold til indsatsens oprindelige fokus vedr. campusmiljøer blev der indledningsvis foretaget en afdækning af mulighederne for campus og undersøgt relevante kommunikationsevents. Imidlertid viste afdækningen, at der iblandt aktørerne ikke var det fornødne grundlag for større campUSDannelser.

Derfor blev det i forbindelse med Budget 2023 besluttet at nedsætte en lille agil strategigruppe med faglig viden og netværk med relevans for uddannelsesverdenen – især erhvervsuddannelserne – og erhvervslivet til at skabe fremdrift og udvikle indsatsen vedrørende campusmiljøer. Ved vedtagelsen af kommissoriet for strategigruppen blev indsatsens fokus omdøbt fra *campusmiljøer* til *læringsmiljøer* for at tydeliggøre ambitionen om at styrke erhvervsskolernes – faglige og sociale – miljøer, snarere end ønsket om campUSDannelse. Strategigruppens arbejde kulminerede i december 2022, da strategigruppen afleverede sine anbefalinger til Aarhus Kommune (bilag 2).

Imidlertid bemærkede strategigruppen også vigtigheden af, at der på nationalt plan blev taget fat om de strukturelle udfordringer, som kræver nationale løsninger, herunder Reformkommissionens – dengang kommende – anbefalinger til uddannelsesområdet. På den baggrund afventede Borgmesterens Afdeling, hvordan Regeringen ville arbejde videre med Reformkommissionens anbefalinger, inden der eventuelt blev igangsat nye initiativer på baggrund af strategigruppens anbefalinger.

Reformkommissionens anbefalinger udkom i maj 2023, hvor de bl.a. foreslog at etablere en ny praksisfaglig ungdomsuddannelse, hpx. Tankegangen bag hpx flugtede med forligspartiernes oprindelige ambition bag campusinitiativet om at skabe fælles (unge)miljøer for elever på vej mod at blive faglært, og billedligt at alle unge i højere grad end nu får mulighed for at gå ind ad samme dør til ungdomsuddannelserne. Forligspartierne bag Budget 2024 gav derfor Aarhus Kommune til opgave at etablere et forsøg med hpx/ny ungdomsuddannelse. På den baggrund har Borgmesterens Afdeling arbej-

det intensivt med interessevaretagelse i forbindelse med regeringens reformudspil, så den endelige ungdomsuddannelsesreform tilgodeså lokale hensyn. Blandt andet at Aarhus Kommune skulle få mulighed for at igangsætte lokale epx-tilbud, før aftalen træder i kraft i 2030.

10. juni 2025
Side 7 af 13

Interessevaretagelsen indebar, at daværende borgmester Jacob Bundsgaard i januar 2024 nedsatte et advisory board med Reformkommissionens formand, Nina Smith, for bordenden og med deltagelse af andre centrale kræfter fra uddannelsesmiljøet, erhvervslivet og organisationerne. Indledningsvis var der i advisory boardet ikke udpræget enighed om behovet for en reform. Alligevel lykkedes det med input fra de aarhusianske erhvervsskoler og hf-udbydere at formulere et forslag om nye praktiske ungdomsuddannelses tilbud, som Nina Smith og Jacob Bundsgaard fremsendte til børne- og undervisningsminister Mattias Tesfaye i foråret 2024.

Hos Børne- og Undervisningsministeren har Aarhus Kommunes arbejde med at udvikle et aarhusiansk forslag været meget velset. Der har derfor løbende været tæt dialog med ministeriet, hvor Aarhus er blevet opfordret til at stille sig til rådighed i forhold til at afprøve den nye ungdomsuddannelse inden en national implementering. Regeringens ønske om at muliggøre lokale afprøvninger har også udmøntet sig i den endelige aftaletekst, hvor det står beskrevet, at institutioner kan "tage delvist forskud på reformen inden 2030".

3. Desk research-analyse af unges valg af erhvervsuddannelse

Som nævnt i indledningen vil der i dette kapitel blive foretaget en desk research af årsagerne til, at de aarhusianske erhvervsuddannelser har vanskeligt ved at tiltrække og fastholde elever i det omfang, som det politisk er ønsket. Desk research-metoden er valgt, da der i forvejen findes en række analyser på området.

3.1 Gennemgående nationale forhold

For at løse problemstillingen med lav søgning til erhvervsuddannelserne har man nationalt, regionalt og lokalt ifølge analyser fra DEA igangsat over 200 forskellige initiativer for cirka en halv milliard kroner i årene 2016-2021². Erfaringerne fra disse indsatser er overvejende positive, men det er ikke kommet til udtryk i tilmeldingerne til erhvervsuddannelserne, som ikke er steget nævneværdigt i perioden.

Der kan på den baggrund identificeres to centrale faktorer, der har været medvirkende til, at relativt få unge vælger en erhvervsuddannelse:

² <https://dea.nu/i-farver/arrangementer/flere-elever-pa-erhvervsuddannelser-ne-hvad-kan-vi-laere-af-de-sidste-fem-ars-inds/>

1. Elevernes manglende kendskab til og fortrolighed med de arbejds- og læringsformer, som erhvervsuddannelserne repræsenterer, på grund af fraværet af dette i grundskolen. Dette er udgangspunktet for tilgangen og strategien i Udsyn mod Arbejdsliv, Aarhus Kommunes grundskoleindsatser, hvor elever op gennem hele grundskoleforløbet møder og erfarer erhvervsfaglig, praktisk, karriere- og arbejdslivsrelateret indhold og arbejdsformer som en naturlig og løbende integreret del af grundskolen.
2. Et uddannelseslandskab, der betyder, at de gymnasiale uddannelser er mere attraktive for unge mennesker på grund af de sociale og faglige fællesskaber, som gymnasierne tilbyder tæt på de unges lokalområder. Dette er grundlaget for regeringens uddannelsesreform, hvor fokus er på at tilbyde en attraktiv gymnasieuddannelse til flere unge, så gymnasiet ikke kun bliver indgang til de videregående uddannelser, men også erhvervsuddannelserne.

10. juni 2025
Side 8 af 13

Øvrige relevante forhold:

- De unge kender gymnasiet. Det er det nemme valg. Og det er det, deres venner og familie taler om. Valget af en erhvervsuddannelse bliver det usikre eller det ærgerlige andetvalg. Som en ung erhvervsuddannelseselev formulerer det i en undersøgelse fra EVA: "Når jeg møder nogle nye, spørger de også altid: 'Hvilket gymnasium går du på?' Så må jeg forklare dem, at jeg går altså på en erhvervsuddannelse."³
- De unge har en forventning om, at gymnasiet giver dem et rigt socialt liv, men har ikke noget klart billede af, hvad erhvervsuddannelserne står for. Eller som den unge erhvervsuddannelseselev oven for forklarer: "Der er ikke særlig mange, der som sådan ved så meget om erhvervsuddannelserne. Det billede, jeg havde af folk, der går på en erhvervsuddannelse, er sådan tømrer, eller håndværker med hængerøv og robuste hænder. Men i min klasse er folk som mig. De er ikke særlig robuste at se på, men ligner mere gymnasieelever."
- De unge vil gerne holde alle muligheder åbne. De oplever, at det kræver en plan for resten af deres liv, når de søger ind på en erhvervsuddannelse, men de vil gerne udsætte 'voksenlivet', der også indebærer at skulle møde tidligt i praktik eventuelt langt fra ens hjem. De ved ikke, at en erhvervsuddannelse giver mulighed for at starte på et grundforløb og først vælge retning efter et halvt år. Og kun ganske få kender til videreuddannelsesmulighederne, hvis du har gennemført en erhvervsuddannelse i forhold til en gymnasial uddannelse.

³ <https://eva.dk/grundskole/overgange-til-ungdomsuddannelse/valg-af-ungdomsuddannelse/valg-af-erhvervsuddannelser/top-fem-grunde-til-at-de-unge-dropper-planen-om-en-eud>

10. juni 2025
Side 9 af 13

- Der er over hundrede erhvervsuddannelser at vælge imellem. Med meget forskelligt fokus – fra teknisk til merkantilt. Men det er ofte lidt tilfældigt, hvad eleverne møder på brobygningen mellem grundskolen og erhvervsuddannelserne og kun få af de unge kender de mange muligheder, der rent faktisk er. Typisk kender eleverne de fem til ti største erhvervsuddannelser, mens de øvrige er helt ukendte og ikke en del af de unges billede af erhvervsuddannelserne.

Udpluk af relevante analyser:

Danmark Evalueringsinstitut (2020, 2. april). Top fem grunde til, at de unge dropper planen om en EUD [online artikel]. Hentet den 10. juni 2025 fra: <https://eva.dk/grundskole/overgange-til-ungdomsuddannelse/valg-af-ungdomsuddannelse/valg-af-erhvervsuddannelser/top-fem-grunde-til-at-de-unge-dropper-planen-om-en-eud>

Danmark Evalueringsinstitut (2022). Overvejelser om erhvervsuddannelse blandt optagne på videregående Uddannelser [online rapport]. Hentet den 10. juni 2025 fra: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/erhverv/pdf18/aug/180831-internationale-erfaringer-med-soegning-og-gennemfoerelse-af-eud.pdf>

Danmark Evalueringsinstitut (2024). Studenters valg og oplevelse af erhvervsuddannelserne [online rapport]. Hentet den 10. juni 2025 fra: <https://eva.dk/Media/638502571292320862/Studenters%20valg%20og%20oplevelse%20af%20erhvervsuddannelserne.pdf>

Erhvervsskolernes Analysesamarbejde (2025). *FORÆLDRES BETYDNING I UNGES VALGPROCES MOD UNGDOMSUDDANNELSERNE* [rapport]. Aarhus: AARHUS TECH.

Rambøll (2018). *INTERNATIONALE ERFARINGER MED SØGNING OG GENNEMFØRELSE AF EUD* [online rapport]. Hentet den 10. juni 2025 fra: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/erhverv/pdf18/aug/180831-internationale-erfaringer-med-soegning-og-gennemfoerelse-af-eud.pdf>

Tænketanken DEA (2024). *FORÆLDRES OG UNGES HOLDNINGER TIL VALG AF UNGDOMSUDDANNELSE* [online notat]. Hentet den 10. juni 2025 fra: https://www.datocms-assets.com/22590/1707817112-forael-dre-og-unges-holdninger-til-valg-af-ungdomsuddannelse_ny.pdf

3.2 Lokal strategigruppens anbefalinger

Som beskrevet under afsnit 2.2 nedsatte Borgmesterens Afdeling i 2022 en strategigruppe til at komme med anbefalinger til Aarhus Kommune. Anbefa-

lingerne blev udarbejdet på baggrund af deres analyser af nationale og lokale forhold.

10. juni 2025
Side 10 af 13

Vedrørende de lokale analyser kan det bl.a. fremhæves, at Borgmesterens Afdeling i november 2022 gennemførte to fokusgruppeinterviews med unge, som for relativt nylig har truffet en beslutning om uddannelse efter folkeskolen, eller som senere i livet har valgt en erhvervsuddannelse. Her blev den almene studentereksamen (stx) af de unge/unge voksne anset som det sikre og åbne uddannelsesvalg, mens en erhvervsuddannelse var mønsterbryderens valg, som resulterer i nye sociale fællesskaber og en helt ny læringsstil. Stx-eleverne oplevedes langt mindre afklarede end erhvervsskoleeleverne, som til gengæld fandt glæde i deres fælles faglige interesser, men omvendt også var bevidste om og interesserede i tværfaglige miljøer. På samme tid udtrykte fokusgruppedeltagerne, at de generelt var tilfredse med både værksteder og udstyr på erhvervsskolerne samt faglærernes faglige niveau og undervisning i Aarhus.

På baggrund af ovenstående interviews samt møder med erhvervsskoleledere og fagpersoner foreslog strategigruppen en række erhvervsuddannelsesinitiativer, som de vurderede var særligt relevante for Aarhus Kommune. Nogle af disse er blevet mindre aktuelle grundet den forestående uddannelsesreform, mens andre stadig har relevans. Anbefalingerne kan læses i bilag 2.

4.0 Det videre arbejde

I Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse, Sundhed og Omsorg og Borgmesterens Afdeling vil der efter indsatsens udløb (ultimo 2024) fortsat blive arbejdet med indsatser, der skal styrke rekrutteringen til faglærte jobs og øge praksisfagligheden blandt børn og unge.

4.1 Indsatser i grundskolen

Børn & Unges fremadrettede arbejde med Udsyn mod Arbejdsliv forankres i arbejdet med de relevante initiativer fra Folkeskolens Kvalitetsprogram. De forskellige forløb og aktiviteter (jf. afsnit 2.1 Indsatser i grundskolen) overgår fra udvikling og til drift. Fremadrettet videreføres forløb og aktiviteter fra skoleåret 24/25 i de kommende år med løbende justeringer, samtidig med at der udvikles nye forløb og aktiviteter. I skoleåret 25/26 øges antallet af forløb og aktiviteter – særligt i forløb og aktiviteter i samarbejde med virksomheder og øvrige aktører.

Som en del af understøttelsen af skolernes arbejde med initiativerne fra Folkeskolens Kvalitetsprogram sættes yderligere fokus på skolernes egen udvikling og systematiske tilgang til at arbejde med det timeløse emne Uddannelse & Job, erhvervspraktik, særligt tilrettelagte praktikker og juniormesterlære.

Med Folkeskolens kvalitetsprogram tilføres Aarhus Kommune varige midler til at løfte arbejdet med initiativerne vedr. juniormesterlære og erhvervspraktik, og herfra er der afsat midler til varige stillinger.

10. juni 2025
Side 11 af 13

De varige midler betyder bl.a., at erhvervsplaymakerfunktionen pr. 1. maj 2025 er permanentgjort, at den nuværende erhvervsplaymaker er blevet fastansat, og at der pr. 1. juni 2025 ansættes yderligere en erhvervsplaymaker. Formålet med erhvervsplaymakerfunktionen er fortsat at udvikle og styrke samarbejdet mellem folkeskolerne og virksomheder og erhvervsskoler til gavn for eleverne fra 0. til 10. klasse. Erhvervsplaymakerne vil have fokus på de klassebaserede aktiviteter, som udvikles i samarbejde med erhvervsuddannelser, virksomheder og andre aktører samt på at understøtte skolerens arbejde med det timeløse emne Uddannelse & Job.

Pr. 1. august ansættes tre erhvervsguides (to faste stillinger og en midlertidig toårig stilling). De to faste stillinger finansieres af midler fra Folkeskolens Kvalitetsprogram, og den midlertidige stilling finansieres af de resterende midler fra erhvervsuddannelsesindsatsen. Erhvervsguidesne skal have særligt fokus på at understøtte skolerens arbejde og udvikling af en systematik for arbejdet med erhvervspraktik, særligt tilrettelagte praktikker og juniormesterlære. Erhvervsguidesne kommer således tættere på skolerens praksis, men vil samtidig indgå i tæt samarbejde med de to erhvervsplaymakere om det samlede arbejde med Udsyn mod Arbejdsliv.

4.2 Unge- og beskæftigelsesindsatsen

Der er øget vedvarende fokus på de unge voksne, herunder særligt de unge på offentlig forsørgelse, som EUD-ambassadørerne understøtter og hjælper frem mod en erhvervsuddannelse. Hertil anvendes i dag også EUD-ExPo, som er et fysisk eksperimentarium med fremvisning af erhvervsuddannelsernes muligheder. EUD-ExPo er en del af den kollektive vejledning i grundskolen, men er nu tillige også åbnet op i forhold til de unge voksne. I Sociale Forhold og Beskæftigelses løbende samarbejder med FGU arbejdes desuden med at sikre et særligt fokus på, at de unge tilvælger erhvervsuddannelserne.

Endelig står Sociale Forhold og Beskæftigelse også for forberedelse og gennemførelse af Aarhus SKILLS i et samarbejde med Børn og Unge, erhvervsskolerne og faglige organisationer. Formatet for Aarhus SKILLS er aktuelt under forandring efter en række år med samme koncept indeholdende en såkaldt skolestafet, hvor hold af elever fra forskellige skoler dystes i praktiske opgaver, og en erhvervsuddannelsesmesse, hvor også forældre kan deltage.

4.3 Velfærdsområdet

Sundhed og Omsorg har igennem en årrække intensiveret arbejdet med rekutteringsindsatser til erhvervsuddannelsesområdet. Grundet de nationale

rekrutteringsudfordringer har der siden 2018 været et særligt fokus på social- og sundhedsuddannelserne. Sundhed og Omsorg har derfor bl.a. udviklet uddannelsesrekrutteringsindsatser målrettet unge, ledige og borgere i integrationsforløb for at tiltrække flere elever på social- og sundhedsuddannelserne.

10. juni 2025
Side 12 af 13

De særlige initiativer målrettet unge i Aarhus Kommune:

Erhvervspraktikker

Sundhed og Omsorg tilbyder erhvervspraktikpladser til folkeskoleelever, der interesserer sig for et forløb inden for sundhed og omsorg. Erhvervspraktikken giver de unge mulighed for at få afprøve hverdagen på et af vores plejehjem, hvor de kan få kendskab til forskellige jobfunktioner og arbejdsopgaver. Erhvervspraktikken er også en mulig vej til et fritidsjob i Sundhed og Omsorg.

Jobsnuser

Jobsnuser-indsatsen i Sundhed og Omsorg indgår i Aarhus Kommunes overordnede jobsnuser-koncept (afsnit 2.1). Formålet med indsatsen er, at 7. klasserne bliver introduceret til flere forskellige erhvervsuddannelser og dermed får konkrete erfaringer med forskellige erhverv og fag.

Sundhed og Omsorg har arrangeret en dag med aktiviteter, som afvikles for flere 7. klasser i løbet af et skoleår. På dagen møder klassen to uddannelseskonsulenter, en oplæringsvejleder og to SOSU-elever. De guider, svarer på spørgsmål og gennemgår en række aktiviteter sammen med klassen. Aktiviteterne er tilpasset målgruppen for at give dem et indblik i nogle af de opgaver, som SOSU-hjælpere og SOSU-assisterer udfører i praksis. Aktiviteterne er fordelt på seks stationer med temaerne: VR om SOSU-faget, blod-suktermåling, medicindosering, velfærdsteknologi og forflytninger, kroppens funktioner og sansestation med VR.

Sundhed og Omsorg ser indsatsen som en positiv investering i at udbrede kendskabet til social- og sundhedsuddannelserne i Sundhed og Omsorg, og dermed på sigt styrke rekrutteringsgrundlaget på social- og sundhedsuddannelserne. Samtidigt er indsatsen og koordineringen af denne en ressourceomfattende opgave, som skal indpasses i en allerede fyldt årskalender for uddannelsesforløbene, hvorfor det indtil videre ikke har været muligt at imødekomme den samlede forespørgsel på antallet af årlige besøg.

Fritidsjob

Sundhed og Omsorg har et særligt koncept for fritidsjobs i Sundhed og Omsorg. Formålet er at give de unge en tidlig introduktion og positive erfaringer med social- og sundhedsområdet og på denne måde øge sandsynligheden for, at flere af dem vælger en social- og sundhedsuddannelse. Målgruppen er unge mellem 14-17 år.

10. juni 2025
Side 13 af 13

Sundhed og Omsorg har pt. fritidsjobs på alle plejehjem, hvor der er omkring 100-110 løbende ansættelser. Sundhed og Omsorg ønsker at etablere yderligere fritidsjobs, og derfor har Sundhed og Omsorg bl.a. indledt et samarbejde med UC Fritidsjob v. Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Ungeindsats

Projektets målgruppe er uddannelsesparate unge tilknyttet Jobcenter Aarhus. Sundhed og Omsorg har udviklet et koncept med en helhedsorienteret indsats omkring de unge, så de bliver hjulpet godt på vej til en uddannelse. Formålet med indsatsen er at give de unge kendskab og erfaringer med SOSU-faget i praksis og derigennem udvikle deres personlige og faglige kompetencer i en praksiskontekst. Forventningen er, at dette praktiske afsæt vil give både motivation og kompetencer til at gennemføre SOSU-uddannelsens teoretiske del. Målet er at bringe de unge i uddannelse og beskæftigelse indenfor Sundhed og Omsorg og derigennem styrke Sundhed og Omsorgs rekrutteringsgrundlag.

4.4. Implementering af uddannelsesreform

Jf. bestilling fra Budget 2024 arbejder Borgmesterens Afdeling videre med at afdække, hvorvidt der er grundlag for en epX-pilot i Aarhus. Erhvervsskolerne og hf-udbydere har udtrykt interesse i en eventuel afprøvning, ligesom aftaleteksten vedr. epX har banet vejen for dette.

Ifølge aftaleteksten vil lokale forsøg skulle etableres på baggrund af samarbejder mellem erhvervsskoler, kommunal 10. klasse og udbydere af hf, hvilket skyldes, at den omfattende reform af ungdomsuddannelsessystemet og indførelsen af epX endnu ikke er på plads i alle detaljer. Den konkrete model for afprøvning af epX skal derfor afklares yderligere i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne. Det har tidligere været ambitionen, at sådanne afprøvninger kunne finde sted fra sommeren 2026, men Borgmesterens Afdeling forventer, at en afprøvning tidligst kan arrangeres med start fra sommeren 2027.

Børne- og Undervisningsministeriet har indikeret en stærk interesse i, at der udvikles et lokalt epX-forsøg i Aarhus, og at Borgmesterens Afdeling i den forbindelse bør spille en rolle som facilitator uden sektorinteresser.

Bilagsoversigt

Bilag 1: Kommissorium for flere unge på erhvervsuddannelserne

Bilag 2: Flere faglærte i Aarhus - strategigruppens afrapportering

Kommissorium for styregruppen for øget søgning til erhvervsuddannelserne i Aarhus

18. juni 2021
Side 1 af 4

Baggrund

Aarhus har en udfordring med, at for få unge tager en erhvervsuddannelse. Andelen af unge, der vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen, lå i 2021 på blot 11,9%. Samtidig oplever erhvervsskolerne udfordringer med at fastholde eleverne. Begge forhold betyder, at der uddannes for få faglærte til at dække arbejdsmarkedets behov.

Derfor besluttede et bredt flertal af byrådets partier i forbindelse med budgetforliget for 2021 en markant opprioritering af indsatsen for at få flere unge til at vælge og efterfølgende gennemføre en erhvervsuddannelse. Dels blev der afsat i alt 12 mio. kr. i årene 2021-24 til arbejdet beskrevet i nærværende kommissorium, dels blev der afsat yderligere 20 mio. kr. til arbejdet med at samle ungdomsuddannelser i fælles campi, forudsat at der er opbakning fra uddannelsesinstitutionerne.

Baggrunden er, at Aarhus Kommune og ungdomsuddannelserne i november 2019 er blevet enige om at arbejde hen imod en målsætning om, at 18,8% af en ungdomsårgang skal vælge en erhvervsuddannelse efter grundskolen i 2025 og 22,5% i 2030. Det vil kræve en ekstraordinær indsats at nå denne målsætning samt at sikre højere gennemførelse blandt eleverne.

I den forbindelse skal en række underliggende udfordringer adresseres:

- Grundskoleeleverne opfatter erhvervsskolernes studie- og ungdomsmiljøer som mindre attraktive
- Mange unge oplever uddannelsesvalget som meget deterministisk, og de kan ikke overskue at vælge fag så tidligt i livet
- Erhvervsskolerne oplever at være mindre synlige sammenlignet med de lokale gymnasier, samt at det er vanskeligt at nå ud til grundskolerne
- På flere af erhvervsuddannelserne er det fortsat svært at finde en praktikplads

Det er med andre ord afgørende, at der sættes ind fra flere sider. Aarhus Kommune, erhvervsskolerne og arbejdsmarkedets parter er derfor blevet enige om, at der er behov for en samlet indsats på området, som nærværende kommissorium er rammesættende for.

BORGMESTERENS AFDELING

Sekretariat, Erhverv og
Kommunikation
Aarhus Kommune

Erhverv og Bæredygtig Udvikling

Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00

Direkte e-mail:
cls@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sagsbehandler:
Christian Lausten Sørensen

Det overordnede formål

Det overordnede formål med den forstærkede indsats er at iværksætte initiativer, der supplerer og styrker den igangværende indsats og dermed fremmer målsætningen om, at 18,8% af en ungdomsårgang skal vælge en erhvervsuddannelse efter grundskolen i 2025 og 22,5% i 2030.

18. juni 2021

Side 2 af 4

Det tilstræbes, at målsætningen udmøntes med en oversigt over det konkrete antal unge, der skal vælge en erhvervsuddannelse år for år på de enkelte grundskoler.

Indsatserne skal fokusere på de unge, der forlader grundskolen, men også på de unge voksne, hvor der kan opstilles en særskilt målsætning for gruppen af 18 til 24-årige, idet deres uddannelsesvalg tæller med, når Aarhus Kommune skal dække behovet for faglært arbejdskraft.

Herudover skal indsatsen også rumme initiativer, der understøtter gennemførelsen på erhvervsuddannelserne.

Indsatsens formål og virkemidler

Der er i forvejen igangsat en lang række virkningsfulde initiativer og indsatser fra Børn og Unge, UU Aarhus, erhvervsskolerne, Region Midtjylland, arbejdsmarkedets parter samt andre aktører, der har til formål at øge søgningen og fastholdelsen på erhvervsuddannelserne. For at kunne nå den ambitiøse målsætning for 2025 og 2030 er der dog behov for en yderligere intensivering og ikke mindst koordinering af den samlede indsats fra alle involverede parter.

Målet om at øge søgningen til erhvervsuddannelserne skal bl.a. nås med en tværgående indsats, som dels sikrer de enkelte aktører den nødvendige selvstændighed i deres indsats, dels bidrager til øget koordinering af den samlede indsats. Derfor nedsættes en styregruppe, der får til opgave at iværksætte tværgående og koordinerede indsatser herunder fx:

- i samarbejde med erhvervslivet at planlægge og gennemføre interessevaretagelse over for Folketing/Regering samt øvrige relevante parter med henblik på at ændre rammerne for ungdomsuddannelserne. Fx nedsættelse af en task force, som kan udarbejde et idekatalog med konkrete initiativer til, hvordan erhvervsuddannelserne struktureres bedre, og herefter kan prioritere og eksekvere indsatsen i samarbejde med det politiske niveau
- yderligere synliggørelse af eud og eux i

- yderligere involvering af erhvervslivet i indsatsen for at få flere unge til at vælge en eud. Fx tværgående samarbejde om etablering af en erhvervsplaymaker til konkrete match mellem grundskoler og virksomheder eller en uddannelsessafari, hvor udskolings elever kobles med det lokale erhvervsliv
- styrke mulighederne for, at eleverne på erhvervsuddannelserne kan finde en praktikplads mhp. at kunne færdiggøre deres erhvervsuddannelse. Fx en styrket virksomhedsopsøgende indsats eller implementering af partnerskabsaftaler mellem virksomheder og erhvervsskolerne.
- andre konkrete tværgående initiativer, der kan løfte eud-indsatsen i Aarhus markant, som måtte komme frem i styregruppen, de nedsatte task forces, sekretariatet etc.

18. juni 2021
Side 3 af 4

Den intensiverede og koordinerede indsats skal bidrage til at udnytte synergieffekter og hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem aktørerne på området, således, at det så vidt muligt undgås, at flere aktører gennemfører de samme eller beslægtede initiativer parallelt uden koordination. Styregruppen vil som udgangspunkt alene iværksætte tværgående initiativer, som kan understøtte og styrke den eksisterende indsats.

Organisering

Styregruppen udgøres af repræsentanter fra erhvervsskolerne, arbejdsmarkedets parter og Aarhus Kommune:

- Erhvervsskolerne: AARHUS TECH, Aarhus Business College, Jordbrugets UddannelsesCenter og SOSU Østjylland.
- Arbejdsmarkedets parter: LO Aarhus, HK Østjylland, Metal Østjylland, Metal Østjylland, FOA Aarhus, Dansk Industri, Dansk Erhverv og Erhverv Aarhus
- Fra Aarhus Kommune: Borgmesteren, stadsdirektøren, rådmanden og direktøren for hhv. Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg.

Borgmesteren er formand for styregruppen og agerer mødeleder. Styregruppen sekretariatsbetjenes af Borgmesterens Afdeling i samarbejde med Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg.

Styregruppen mødes cirka 3-4 gange årligt for at følge udviklingen, udstikke retning og vedtage konkrete initiativer i indsatsen.

Styregruppen har som nævnt mulighed for at nedsætte ad hoc-arbejdsgrupper, der kan bidrage med forslag til iværksættelse af nye, konkrete initiativer med fokus på national interessevaretagelse, markedsføring af erhvervsuddannelserne, styrke involveringen af erhvervslivet, styrke mulighederne for

en praktikplads og andre tværgående initiativer, der kan løfte indsatsen for flere unge på erhvervsuddannelserne markant.

18. juni 2021
Side 4 af 4

Evaluering

Hvert år offentliggør Undervisningsministeriet i midten af marts en oversigt over tilmeldingen til ungdomsuddannelserne. Oversigten nedbrydes på kommunalt niveau med konkrete procenttal for overgangen fra grundskole til erhvervsuddannelserne. Disse tal vil hvert år danne udgangspunktet for en evaluering af målopfyldelsen af den intensiverede og koordinerede indsats for at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse. Evalueringen vil desuden indeholde mere kvalitative vurderinger af indsatsen.

Herudover vil samarbejdet blive evalueret kvalitativt i løbet af 2022 med henblik på evt. at justere indsatsen.

Finansiering

Budgetforliget i september 2020 har som nævnt i indledningen bl.a. allokeret 3 mio. om året i årene 2021-24 til en intensiveret og koordineret indsats for at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse. Midlerne skal med andre ord finansiere en tværgående og koordinerende indsats, som ikke allerede varetages og finansieres af de enkelte aktører. Herudover har budgetforliget i september 2020 allokeret 20 mio. kr. til arbejdet for at styrke de faglige og sociale miljøer på erhvervsuddannelserne via samlokalisering af ungdomsuddannelser i fælles campusser, såfremt der er opbakning hertil fra uddannelsesinstitutionerne.

Tidsplan

Kommissoriet dækker indsatsen fra 2021 til 2024. For konkrete tidsplaner henvises til de enkelte arbejdsplanbeskrivelser.

Flere faglærte i Aarhus

Afrapportering af strategigruppens forslag til initiativer i Aarhus og interessevaretagelse

*Christian Mathiasen (formand),
forhenværende rektor for Erhvervsakademi Aarhus*

*Signe Tychsen Philip,
underdirektør og chef for Erhvervs- og Arbejdsmarkedsuddannelser i Dansk Industri*

*Lene Overgaard Andersen,
CEO i Johnson Controls Denmark*

14. december 2022

Sammenfatning af strategigruppens anbefalinger

I denne afrapportering præsenteres forslag til attraktive læringsmiljøer på erhvervsuddannelserne i Aarhus og til interessevaretagelse. Forslagene er udarbejdet af en ekstern strategigruppe bestående af Christian Mathiasen (formand), Lene Overgaard Andersen (CEO i Johnson Controls Denmark) og Signe Tychsen Philip (underdirektør i Dansk Industri), der i foråret 2022 blev udpeget af Aarhus' borgmester, Jacob Bundsgaard, til at komme med deres bud på, hvordan Aarhus gennem attraktive læringsmiljøer og interessevaretagelse kan få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse.

Strategigruppen har på baggrund af elevbestanden på Aarhus' fire erhvervsskoler erkendt, at rekrutteringskilden til erhvervsuddannelserne primært består af målgrupperne "unge voksne" (de 20- til 24-årige) og "voksne" (25 år og derover) og i mindre grad unge afgangselever fra grundskolen, som har fået mest fokus i de hidtidige rekrutteringsindsatser på erhvervsuddannelsesområdet. Således viser undersøgelser fra DEA, at der i perioden 2016-2021 er brugt over en halv milliard kroner i Danmark på indsatser målrettet at højne overgangsfrekvensen fra grundskole til erhvervsuddannelser.

På den baggrund foreslår strategigruppen, at Aarhus Kommune i sine indsatser fremadrettet prioriterer de unge voksne og voksne på lige fod med de unge. Denne prioritering skyldes, at målet med strategigruppens arbejde er at få flere faglærte i Aarhus. Og derfor er det ikke nok kun at øge tilmeldingerne til erhvervsuddannelserne direkte fra grundskolen. Studenter, voksne ufaglærte etc. skal også medtænkes, hvis der samlet set skal uddannes flere faglærte. På samme tid er det afgørende, at frafaldet – særligt mellem grundforløbet og hovedforløbet – mindskes, så der i sidste ende uddannes flere faglærte.

Med afsæt i ovenstående overvejelser og en inddragende proces, der har involveret erhvervsskolerne, virksomheder, videnspersoner og de unge, foreslår strategigruppen, at Aarhus Kommune arbejder videre med fem initiativer:

- 1) Et Aarhuspartnerskab, som styrker samarbejdet mellem Aarhus Kommune, erhvervsskolerne og virksomheder om at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse. Partnerskabet skal være frivilligt, men forpligtende for de deltagende parter på området og kan f.eks. relatere sig til lærepladser,

lærlingefællesskaber, folkeskoleindsatser og opkvalificering af lærere. Forslaget forudsætter, at Aarhus Kommune koordinerer og implementerer partnerskabet.

- 2) Et initiativ, der drager fordel af Aarhus' potentialer som studieby ved at koble faglige miljøer på tværs af ungdomsuddannelser, videregående uddannelser og virksomheder i et samarbejde om de særligt grønne uddannelser, hvilket skal styrke erhvervsuddannelsernes prestige og læringsmiljøer. Der kan tages stilling til, om et sådant tværfagligt miljø kan udmøntes i et samarbejde om én eller flere fysiske lokationer, som kan være kraftcenter for initiativet.
- 3) Indsatser for at flere søger en erhvervsuddannelse i Aarhus udvides fra entydigt fokus på grundskolelever til også at omfatte unge voksne og voksne, herunder studenter, som ikke kommer i gang med – eller gennemfører – en videregående uddannelse
- 4) Styrkelse af boligforhold for elever på erhvervsuddannelser, så skolehjem og kollegier i højere grad bruges til at styrke erhvervsuddannelsernes faglige og sociale miljøer, hvilket kan højne uddannelsernes attraktivitet og mindske frafald. Det kan ske ved at tydeliggøre, at erhvervsuddannelseselever også har adgang til byens kollegier og ved at målrette kollegiepladser til lærlinge for at sikre et samlet miljø etc. Strategigruppen mener desuden, at man i endnu højere grad kan udnytte af potentialerne for helhedsskole i Aarhus, både i forhold til adgangen til skolehjem og ved at udnytte skolehjem og kollegier som fysisk ramme for en sammenkobling med erhvervsskolernes faglige og sociale miljøer.
- 5) Styrket synliggørelse af erhvervsuddannelserne ved, at Aarhus Kommune styrker sin kommunikation om erhvervsuddannelsesindsatserne over for erhvervslivet, positionerer erhvervsuddannelserne over for målgrupper, der overvejer at søge ind på de videregående uddannelser, og prioriterer sit valg af medlemmer til erhvervsskolernes bestyrelser.

Strategigruppen peger desuden på vigtigheden af, at der på nationalt plan tages fat om de strukturelle eller andre udfordringer, som kræver nationale løsninger. I første omgang afventer strategigruppen reformkommissionens anbefalinger til uddannelsesområdet.

1.0 Indledning og rammesætning for afrapportering

I 2020 igangsatte Aarhus Kommune en intensiveret og koordineret indsats, der skal få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse. Indsatsen er sidenhen blevet suppleret af en strategigruppe, som i 2022 har haft til opgave at afrapportere til borgmesteren med konkrete forslag til initiativer for attraktive læringsmiljøer på erhvervsuddannelsesområdet. I nærværende afrapportering fra strategigruppen beskrives indledningsvis den overordnede rammesætning og historik for strategigruppens arbejde, og senere præsenteres deres forslag til initiativer i Aarhus, som de mener, Aarhus Kommune kan være katalysator for, hvis man vil uddanne flere faglærte, end tilfældet er i dag.

1.1 Beskrivelse af udfordringen med at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse

Aarhus og Danmark har en stor udfordring med, at der uddannes for få faglærte. Ifølge en analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd står Danmark i 2030 til at mangle cirka 100.000 faglærte. Det er vel at mærke uden at tage højde for de ekstra faglærte, der skal bruges til at implementere den grønne omstilling¹. En analyse fra COWI viser desuden, at der alene i industrien forventes en merefterspørgsel på samlet set ca. 57.000 faglærte på landsplan frem mod 2030 som følge af forventede investeringer i 70-procentmålsætningen².

Udfordringen bunder i, at der uddannes for få faglærte til at dække efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Dette skyldes blandt andet lave tilmeldinger til erhvervsuddannelserne, faldende ungdomsårgange og til dels en stigende efterspørgsel på faglærte – f.eks. i Aarhus – inden for områder som detail, kontor, sosu samt hotel og restauranter, såvel som mangel på smede og elektrikere, industrioperatører, mekanikere og gartnerimedarbejdere.

Aarhus Kommune har på den baggrund en målsætning om, at 22,5 procent af afgangseleverne fra grundskolen i 2030 vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen. I 2022 var det måltal 13,2 procent, hvilket er 3,3 procentpoint fra måltallet for Aarhus i 2022. Målsætningen er en

¹ <https://www.ae.dk/analyse/2021-03-danmark-mangler-99000-faglaerte-i-2030>

² <https://iu.dk/nyheder/nyheder-fra-industriens-uddannelser/2022/70-pct-co2-reduktion-forudsætter-tusindvis-af-nye-medarbejdere-i-industrien/>

konsekvens af, at der uddannes for få faglærte til arbejdsmarkedets behov. Derfor er ambitionen bag målsætningen først og fremmest at uddanne flere faglærte.

For at løse denne problemstilling har man nationalt, regionalt og lokalt ifølge de seneste analyser fra DEA igangsat over 200 forskellige initiativer for cirka en halv milliard kroner i årene 2016-2021³. Erfaringerne fra disse indsatser er overvejende positive, men det er ikke kommet til udtryk i tilmeldingerne til erhvervsuddannelserne, som ikke er steget i perioden.

Størstedelen af disse indsatser har rettet sig mod grundskoleelever, hvor det mest almindelige fokus har været at øge erhvervsuddannelsernes attraktivitet. Til gengæld har aktiviteter vedrørende miljøerne på erhvervsuddannelserne og rekruttering af andre grupper end grundskoler været mindre udbredt.

Året 2022 har endvidere været præget af et stort fokus på problemstillingen med søgningen til og fastholdelsen på erhvervsuddannelserne. Det gælder både implementering af trepartsaftale fra 2020 om tidlig aftaleindgåelse, opråb fra lærlingeorganisationer om behovet for, at der skulle investeres mere i erhvervsuddannelserne og 40 organisationer, der på tværs af ungdomsorganisationer, politiske ungdomspartier, arbejdsgivere, fagforeninger og erhvervsskoler i september er kommet med et fælles opråb om, at erhvervsuddannelserne skal løftes markant⁴. De 40 organisationer peger på seks forslag, som, de mener, kan løfte erhvervsuddannelserne: 1) bæredygtig økonomi, 2) undervisere i topklasse, 3) gennemsigtighed, 4) styrket samarbejde om lærlinge og elever, 5) fremtiden er digital og 6) lærlinge og elever bor og lærer sammen.

1.2 Politisk opdrag for indsatsen

På baggrund af udfordringen med at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse igangsatte Aarhus Kommune i sit budget for 2021 og overslagsårene en intensiveret og koordineret indsats for at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse.

³ <https://dea.nu/i-farver/arrangementer/flere-elever-pa-erhvervsuddannelserne-hvad-kan-vi-laere-af-de-sidste-fem-ars-inds/>

⁴ <https://www.danskerhverv.dk/presse-og-nyheder/nyheder/2022/september/40-organisationer-i-falles-oprab-erhvervsuddannelserne-skal-have-et-markant-loft/>

Indsatsen blev via Budget 2021 finansieret med 32 mio. kr. i perioden 2021-2024. Heraf blev 20 mio. kr. øremærket til udvikling af attraktive og innovative campusmiljøer.

Til at lede indsatsen blev der nedsat en styregruppe med repræsentanter fra erhvervsskolerne, arbejdsmarkedets parter og Aarhus Kommune. Styregruppen inddelte den samlede indsats i fire spor:

- 1) Stærkere samarbejde mellem folkeskoler og erhvervsuddannelser (1 mio. kr. pr. år). Herunder udvikling af koncept for erhvervsskolebesøg.
- 2) Erhvervslivets rolle i forhold til erhvervsuddannelser (2 mio. kr. pr. år). Ansættelse af erhvervsplaymaker, der implementer koncepter for erhvervspraktik og virksomhedsbesøg.
- 3) Attraktive og innovative campusmiljøer (20 mio. kr. i engangsbevilling).
- 4) Synliggørelse og interessevaretagelse (ingen finansiering). Løbende indsamling og adressering af barrierer i indsatsen.

I efteråret 2021 besluttede forligspartierne bag Aarhus Kommunes budget for 2022 med overslagsårene 2023-2025 at styrke indsatsen yderligere. I tillæg til ovenstående blev der bevilget 7,5 mio. kr. til et nyt 10. klassecenter, der skulle placeres på AARHUS TECH for at tiltrække flere til erhvervsuddannelserne. Det blev herunder besluttet at nedsætte en lille agil strategigruppe med faglig viden og netværk med relevans for uddannelsesverdenen (især erhvervsuddannelserne) og erhvervslivet til at skabe fremdrift og udvikle indsatsen vedrørende campusmiljøer.

Strategigruppen skulle sekretariatsbetjenes af Borgmesterens Afdeling og referere til borgmesteren, som i foråret 2022 nedsatte følgende:

- Christian Mathiasen (formand), forhenværende rektor for Erhvervsakademi Aarhus
- Signe Tychsen Philip, underdirektør og chef for Erhvervs- og Arbejdsmarkedsuddannelser i Dansk Industri
- Lene Overgaard Andersen, CEO i Johnson Controls Denmark

I forbindelse med nedsættelsen blev strategigruppen og borgmesteren enige om et kommissorium for indsatsen (bilag 1).

1.3 Kommissorium: Flere unge på erhvervsuddannelser gennem attraktive læringsmiljøer [og 10. klassecenter]

Formålet med kommissoriet *Flere unge på erhvervsuddannelser gennem attraktive læringsmiljøer og 10. klassecenter* er at bidrage til, at flere vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse i Aarhus – både unge afgangselever fra grundskolen, unge voksne og voksne.

Ved vedtagelsen af kommissoriet blev indsatsens fokus omdøbt fra *campusmiljøer* til *læringsmiljøer* for at tydeliggøre ambitionen om at styrke erhvervsskolernes (faglige og sociale) miljøer, snarere end ønsket om campusdannelse. Som supplement til indsatsen for attraktive læringsmiljøer fik strategigruppen også mandat til at komme med forslag til, hvorledes hele erhvervsuddannelsesområdet kan udvikles, så der uddannes flere faglærte – f.eks. gennem interessevaretagelse over for Regeringen og Folketinget. På den baggrund blev strategigruppens fokus bredere end bare læringsmiljøer, hvilket også er kommet til udtryk i dens forslag til initiativer.

Ifølge kommissoriets tidsplan skulle strategigruppen i fjerde kvartal af 2022 aflevere sine forslag til initiativer til borgmesteren, hvilket præsenteres i nærværende rapport. Processen skal endvidere evalueres primo 2023, og evalueringen skal forelægges Erhvervskontaktudvalget og byrådet efter godkendelse fra styregruppen for den intensiverede og koordinerede indsats for flere unge på erhvervsuddannelserne.

Kommissoriet skulle parallelt med ovenstående indsats for attraktive læringsmiljøer bane vej for etablering af et 10. klassecenter på en erhvervsskole (AARHUS TECH) med henblik på at styrke rekrutteringen til erhvervsuddannelserne. I forbindelse med vedtagelsen af kommissoriet blev det dog besluttet, at arbejdet for at placere et kommunalt 10. klassecenter på AARHUS TECH blev forankret i en bilateral proces mellem AARHUS TECH og Aarhus Kommune (Børn og Unge og Borgmesterens Afdeling).

Processen blev i oktober 2022 udmøntet, da Aarhus Kommune og AARHUS TECH kunne offentliggøre, at der fra skoleåret 2023/24 er indgået en aftale om at udbyde almen, kommunal 10. klasse på AARHUS TECH. Aarhus Kommune bidrager jf. Budget 2023 med 2,2 mio. kr. til finansiering af anlægsudgifter. Sporet, som handler om 10. klassecenter, bliver derfor ikke berørt yderligere i afrapporteringen og præsentationen af strategigruppens forslag til initiativer.

1.4 Metode og målgruppe

Strategigruppen indledte sit arbejde med, at formanden i foråret og sommeren 2022 var på besøgsrunde på Aarhus' fire erhvervsskoler. Herefter blev andet halvår brugt på involvering af erhvervsskoler, virksomheder, videnspersoner og unge via workshops og fokusgrupper. Indsigterne fra disse er beskrevet i afsnit 1.6. Denne inddragelsesproces skulle bruges til at indsamle viden, involvere relevante aktører og afprøve strategigruppens idéer ledende op til afrapportering i december 2022 for borgmesteren, som strategigruppen har holdt kvartalsmæssige møder med.

På baggrund af de store udfordringer med at rekruttere faglærte og uligevægten i udbuddet af og efterspørgslen på faglærte (skitseret i 1.1) valgte strategigruppen at fokusere sit arbejde på at dække arbejdsmarkedets behov. Ambitionen med indsatsen er altså at øge udbuddet af faglærte, og dermed sætter strategigruppen i mindre grad fokus på de sociale gevinster ved, at flere vælger en erhvervsuddannelse. Af den grund er strategigruppens middel til at opnå flere faglærte både, at flere vælger en erhvervsuddannelse, men også at flere gennemfører en erhvervsuddannelse – altså mindske frafaldet på erhvervsuddannelserne.

Strategigruppen definerede tre primære målgrupper for sit arbejde:

- Unge (16-19), som vælger en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen.
Målgruppen har som sådan ikke nogen nedre aldersgrænse, da unges ungdomsuddannelsesvalg kan påvirkes helt ned til indskolingen og mellemtrinnet i grundskolen.
- Unge voksne (20-24 år), som potentielt vælger en erhvervsuddannelse efter at have færdiggjort en anden ungdomsuddannelse.
- Voksne (25 år og opefter).

1.5 Erhvervsskolerne i Aarhus

I Aarhus finder man uddannelser på alle niveauer, således både videregående uddannelser og erhvervsuddannelser. Dette indebærer fire erhvervsskoler: Aarhus Business College, AARHUS TECH, Jordbrugets UddannelsesCenter og SOSU Østjylland. Erhvervsskolerne dækker geografisk hele byen, fra Jordbrugets UddannelsesCenter i Mårslet og Beder til SOSU Østjylland i Skejby. Foruden erhvervsskolerne udbyder Aarhus Universitet og VIA University College erhvervsuddannelserne Tandklinikassistentuddannelsen og Beklædningshåndværker. Men strategigruppen har i sit arbejde fokuseret på de fire erhvervsskoler, hvor Aarhus Business College og AARHUS TECH, der også udbyder andre (gymnasiale) ungdomsuddannelser, tiltrækker flest elever.

Ifølge de officielle tal fra Uddannelsesstatistik er mere end to tredjedele af elevbestanden på de fire erhvervsskoler over 20 år (unge voksne og voksne), mens 39 procent af eleverne på de fire skoler over 25 år (voksne). Dette vidner om, at erhvervsuddannelserne trods deres status som ungdomsuddannelser har en høj elevprocent af unge voksne og voksne (se figur 1 på side 16). Erhvervsskolerne adskiller sig også fra gymnasierne ved, at de har et relativt højt elevfrafald. Erhvervsskolerne har nemlig et gennemsnitligt frafald på ca. 43 procent fra start på grundforløbet til start på hovedforløbet, hvilket er markant højere end gennemsnittet for gymnasiale uddannelser⁵.

Aldersfordelingen og det høje frafald har været medvirkende til at skærpe strategigruppens fokus på de ældre målgrupper og på at mindske frafaldet på erhvervsuddannelserne.

1.6 Indsigter fra strategigruppens inddragelsesprocesser

Som nævnt i afsnit 1.4 har strategigruppen involveret både erhvervsskolerne, virksomheder og de unge i arbejdet med udviklingen af konkrete forslag til styrkelse af erhvervsuddannelserne, herunder gennem en styrkelse af læringsmiljøerne.

⁵ Kilde: Uddannelsesstatistik, tabel 1627 år 2020 med kriteriet afdelings ”beliggenhedskommune” som ”Aarhus”.

På en indledende besøgsrunde på erhvervsskolerne og på en fælles workshop opridsede erhvervsskolerne hver især strukturelle og kulturelle udfordringer, som de står over for, og udtrykte interesse og vilje til at samarbejde med Aarhus Kommune.

Strategigruppen har også haft møder med videnspersoner inden for erhvervsuddannelsesområdet, hvor strategigruppen blandt andet har fået indsigter om de fysiske miljøers betydning for erhvervsuddannelseselevernes trivsel og erhvervsuddannelsernes attraktivitet over for den unge målgruppe. Det blev tydeligt, at der ikke findes en 'one-size-fits-all'-løsning, og at attraktive fysiske miljøer på erhvervsuddannelserne skal kunne noget helt andet end på eksempelvis gymnasierne.

Sekretariatet har ultimo november 2022 gennemført to fokusgruppeinterviews med unge, som for relativt nylig har truffet en beslutning om uddannelse efter folkeskolen, eller som senere i livet har valgt en erhvervsuddannelse. Også her blev mange af indsigterne, som strategigruppen i forvejen arbejdede ud fra, bekræftet, mens andre pointer blev tydeliggjort. Således kan det understreges, at den almene studentereksamen (stx) af de unge/unge voksne anses som det sikre og åbne uddannelsesvalg, mens en erhvervsuddannelse er mønsterbrydernes valg, som resulterer i nye sociale fællesskaber og en helt ny læringsstil. Stx-eleverne oplevedes langt mindre afklarede end erhvervsskoleeleverne, som til gengæld finder glæde i deres fælles faglige interesser. Fokusgruppeinterviewene gav desuden næring til initiativer om uddannelsessamarbejder målrettet erhvervsuddannelser, da erhvervsskoleeleverne både var bevidste om og interesserede i tværfaglige miljøer. På samme tid udtrykte fokusgruppedeltagerne, at de generelt var tilfredse med både værksteder og udstyr på erhvervsskolerne samt faglærernes faglige niveau og undervisning.

I starten af december 2022 deltog omkring 20 repræsentanter fra virksomheder, der rekrutterer fra erhvervsskolerne i Aarhus, i en workshop med strategigruppen. Formålet med workshoppen var, at strategigruppen kunne afdække deltagernes erfaringer med at rekruttere faglærte og deres holdninger til mulige indsatser, for at flere vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse. I workshoppen præsenterede strategigruppen sine tanker, som blev suppleret med erfaringer fra Hjørring Kommunes "Ungegaranti". Efter en indledende drøftelse af virksomhedernes generelle oplevelser, erfaringer og holdninger, som i store træk bekræftede en lang række af strategigruppens indsigter, gav deltagerne inputs og opbakning til, at strategigruppen kunne arbejde videre med "Aarhuspartnerskabet" (initiativ 1 i næste

kapitel). Opfordringen lød, at Aarhus Kommune skulle gøre det nemt for virksomhederne og præsentere et færdigt koncept, som interesserede virksomheder kunne tilslutte sig. Altså en ”coalition of the willing”.

2.0 Præsentation af strategigruppens fem forslag for læringsmiljøer

På baggrund af strategigruppens arbejde med inddragelse af erhvervsskoler, virksomheder og de unge samt eksterne eksperter og egne drøftelser er der kommet en lang række temaer og forslag op. Disse relaterer sig dels generelt til udfordringer og mulige initiativer til styrkelse af erhvervsuddannelserne i Aarhus, dels er de konkret målrettet styrkelsen af læringsmiljøerne i relation til erhvervsuddannelserne, som er omdrejningspunktet for kommissoriet for strategigruppen. Udgangspunktet har været, at de generelle betragtninger og forslag ikke skulle gå tabt, og de er derfor videreformidlet til øvrige relevante arbejdsgrupper i Aarhus Kommunes samlede indsats for flere på erhvervsuddannelserne.

I relation til læringsmiljøerne på erhvervsuddannelserne har strategigruppen valgt at fokusere på fem initiativer. Disse er valgt på baggrund af de kriterier, som er beskrevet i metodeafsnittet (1.4). Baggrunden for at fokusere på fem initiativer ud af de mange forslag, som strategigruppen har haft oppe at vende (bilag 2), er, at de alle rummer flere af de elementer, som har været drøftet og udviklet undervejs.

2.1 Aarhuspartnerskabet: rammen og muligt indhold

Udfordringen med den lave søgning til og gennemførelse på de aarhusianske erhvervsuddannelser er så kompleks, at den nødvendigvis må løses i et tæt samarbejde mellem erhvervsskolerne, erhvervslivet og Aarhus Kommune. Traditionelt har der i Aarhus også været et godt samarbejde mellem disse tre sektorer, og strategigruppen foreslår at udvikle dette samarbejde til et egentligt partnerskab med en højere grad af frivillig forpligtelse fra parterne.

I andre kommuner, herunder Aalborg, Hjørring og Viborg, har kommunen med succes etableret alliancer eller partnerskaber med erhvervslivet. Strategigruppen mener på den baggrund, at et stærkere partnerskab mellem erhvervsskolerne, Aarhus Kommune og

erhvervslivet (herunder aftaler med konkrete virksomheder) vil være med til at styrke målet om, at flere vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse. Et sådant "Aarhuspartnerskab" kan eventuelt bygge på en underskrevet commitment paper/kontrakt, som beskriver de gensidige forventninger til hinanden, således at partnerskabets deltagere både yder ind i og får udbytte af partnerskabet.

For strategigruppen er det imidlertid helt afgørende, at det bliver frivilligt at deltage i et sådant partnerskab, men at det herefter bliver tilstrækkeligt forpligtende og involverende for alle deltagende parter. Med udgangspunkt i en "coalition of the willing" kan et Aarhuspartnerskab således indeholde:

- Alliancer målrettet udvalgte uddannelser med rekrutteringsudfordringer omhandlende formidling af lærepladser.
- Samarbejde mellem virksomheder og erhvervsskoler om opkvalificering af undervisere på erhvervsskolerne, da kravene til faglærere udvikler sig hele tiden.
- Samarbejde om styrkelse af folkeskolelæreres praksisfaglighed via virksomheds- og erhvervsskolebesøg for lærere.
- Forpligtelse til folkeskoleindsatser, hvor et partnerskab kan højne deltagelse fra virksomheder og erhvervsskoler i de igangværende indsatser i folkeskolen.
- Lærlingeklubber, som på tværs af virksomheder kan skabe faglige og sociale fællesskaber for lærlinge.

Ovenstående indsatser bør hver især fokusere på bestemte målgrupper, områder og fag. Således kan der i sidste ende blive tale om flere og mere målrettede partnerskaber/indsatser under den samlede hat "Aarhuspartnerskabet". Det er vigtigt at understrege, at konceptet Aarhuspartnerskabet endnu ikke er færdigudviklet. Hvis Aarhuspartnerskabet ønskes etableret, vil der derfor være behov for, at Aarhus Kommune som den drivende kraft i samarbejde med erhvervsskolerne, virksomheder og de unge tilføjer konkret indhold, der gør det interessant og relevant for virksomheder og erhvervsskoler at deltage i og bidrage ind i.

2.2 Samarbejde om særligt grønne uddannelser

Udover rekruttering af arbejdskraft – herunder i særlig grad faglært arbejdskraft – er én af tidens største udfordringer for Danmark og Aarhus den grønne omstilling. På den baggrund

foreslår strategigruppen at kombinere de to udfordringer og bruge de unges interesse i bæredygtighed til at styrke rekrutteringen og fastholdelse på de tekniske, jordbrugsorienterede og merkantile erhvervsuddannelser med særlig betydning for den grønne omstilling. Således kan man i Aarhus med fordel synliggøre mulighederne og perspektiverne i en faglært karriere inden for den grønne omstilling ved at skabe unikke grønne erhvervsuddannelsesmiljøer sammen med relevante erhvervsrettede videregående uddannelser og eventuelt andre ungdomsuddannelser.

På den måde kan Aarhus' særlige position som en førende uddannelsesby for videregående uddannelser anvendes i arbejdet for at styrke erhvervsuddannelserne. I forvejen må det forventes, at man som færdiguddannet vil skulle samarbejde med kolleger med forskellige uddannelser, og at eleverne derfor allerede under deres uddannelse med fordel vil kunne samarbejde på tværs af uddannelsesniveauer.

Ved at udvælge et antal erhvervsuddannelser, som er særligt vigtige for den grønne omstilling og koble dem sammen med relevante erhvervsrettede videregående uddannelser vil Aarhus kunne skabe unikke tværfaglige og sociale uddannelsesmiljøer, som vil kunne synliggøre fremtidsperspektiverne i en erhvervsuddannelse – på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet.

Det er vigtigt at understrege, at erhvervsuddannelsernes samlede læringsmiljøer er en sum af undervisningsmiljøer på erhvervsskolen og læringsmiljøer i oplæringsvirksomhederne. Derfor vil det også være et pejlemærke for initiativet, at læringsmiljøerne kobler miljøerne på skolerne og i virksomhederne. Der kan desuden tages stilling til, om et sådant tværfagligt miljø kan udmøntes i et samarbejde om én eller flere fysiske lokationer, som kan være kraftcenter for initiativet.

2.3 Mere fokus på de unge voksne

Strategigruppen foreslår et strategisk fokus på målgrupperne unge voksne/voksne som et særligt Aarhus-initiativ. Målgruppen i indsatser, for at flere søger en erhvervsuddannelse i Aarhus, skal dermed udvides fra entydigt fokus på grundskolelever til også at omfatte unge voksne og voksne herunder studenter, som ikke kommer i gang med – eller gennemfører – en videregående uddannelse. Konkret foreslår strategigruppen, at Aarhus udnytter sin status som studieby og synliggør erhvervsuddannelserne som et naturligt valg efter gymnasiet på niveau

med de videregående uddannelser – f.eks. i forhold til boligforhold, deltagelse på u-days og i studievejledningen.

I relation hertil mener strategigruppen, at der er et uforløst potentiale i at målrette flere kommunikationsindsatser mod unge voksne og voksne, da de ifølge DEAs analyser i lav grad har været de primære målgrupper for de hidtidige indsatser, selvom størstedelen af erhvervsskolerne rekrutterer flest fra disse målgrupper. På den baggrund bør målgrupperne unge voksne og voksne prioriteres mere, end de har været hidtidige lokale og nationale indsatser.

2.4 Boligforhold kan styrke de sociale og faglige miljøer

En central indsigt fra strategigruppens inddragelse af erhvervsskolerne og særligt fra fokusgrupperne med de unge og unge voksne er erhvervsuddannelseselevernes fokus på faglige fællesskaber. Hvor der på de gymnasiale uddannelser synes at være større fokus på sociale fællesskaber, mødes erhvervsuddannelseselever i højere grad omkring deres fælles faglige interesser, som også er udgangspunktet for deres uddannelsesvalg.

Strategigruppen mener derfor, at eleverne på erhvervsuddannelserne i endnu højere grad skal have adgang til fysiske rammer, hvor disse faglige fællesskaber kan udfoldes. Her kan skolehjem og andre typer ungdomsboliger benyttes til at skabe synergier, hvor boligservicering af eleverne bruges til at styrke de faglige fællesskaber. Forslaget handler således ikke om alene at sikre boliger til elever på erhvervsuddannelser, da disse allerede har adgang til de aarhusianske kollegier, men om i højere grad at koble attraktive boligforhold for erhvervsuddannelseselever op på de faglige miljøer.

I forvejen har nogle af erhvervsskolerne i Aarhus skolehjem eller adgang hertil.

Strategigruppen foreslår derfor, at Aarhus Kommune og erhvervsskolerne samarbejder om at udbygge disse og i endnu højere grad udnytter dem til at udgøre rammen om mødet mellem unge i en fælles faglig interesse.

Der kan derudover kigges på afstandskriterierne, når det gælder adgangen for elever til skolehjem, og hvorvidt øget adgang til skolehjem for det lokale elevgrundlag kan højne erhvervsuddannelsernes attraktivitet. Strategigruppen mener dermed, at der i skolehjemmene, kollegier og andre ungdomsboliger ligger et stort uforløst potentiale for at skabe attraktive

faglige fællesskaber i samspil med erhvervsskolerne og deres elever, hvilket man har set på Den Jydske Håndværkerskole og ved opførelsen af nye skolehjem i Herning, Horsens og Roskilde.

2.5 Aarhus Kommune skal gå forrest og prioritere erhvervsskolerne

Hvis virksomhederne i Aarhus fremadrettet skal have adgang til den arbejdskraft, de efterspørger, kræver det også, at Aarhus Kommune udviser politisk og organisatorisk vilje til at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse.

Strategigruppen peger konkret på, at Aarhus Kommune:

- skal styrke kommunikationen om sine indsatser og i endnu højere grad involvere erhvervslivet i disse.
- skal behandle erhvervsuddannelserne på niveau med de videregående uddannelser ved, at de f.eks. er synlige i forbindelse med u-days og lign.
- ikke udelukkende ser på overgangsfrekvensen fra grundskolen til erhvervsuddannelserne, da denne ikke giver et retvisende billede af rekrutteringen til erhvervsuddannelserne, herunder bør den suppleres med et øget fokus på de unge voksne og voksne.
- kommunens valg af medlemmer til erhvervsskolernes bestyrelser skal signalere de høje ambitioner, som det kræves for at vende udviklingen, hvilket kræver tæt kobling til kommunen og forvaltningen.

Strategigruppen mener, at Aarhus Kommunes rolle er særligt vigtig, da erfaringerne viser, at en vellykket erhvervsuddannelsesindsats kræver organisatorisk forankring. Aarhus Kommune bør derfor i endnu højere grad spille en central rolle i at koordinere og udvikle området på tværs af aktører.

3.0 National interessevaretagelse

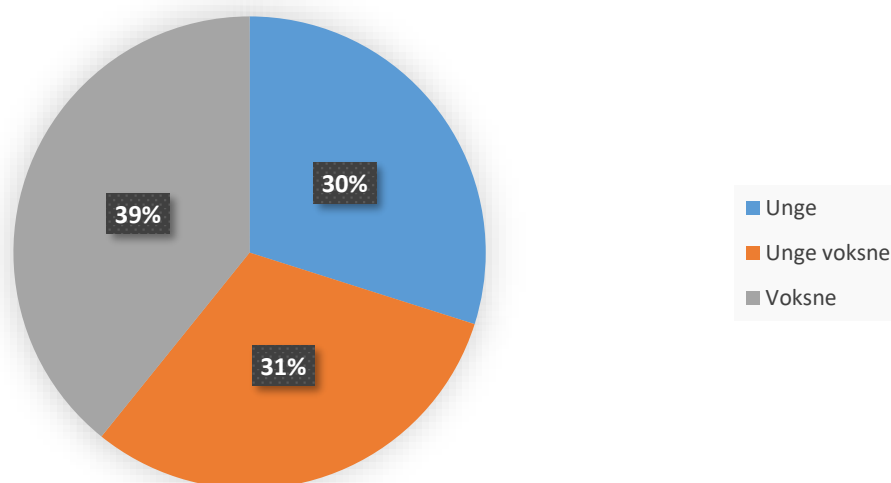
I strategigruppens arbejde med interessevaretagelse har der løbende været indsamlet viden om strukturelle forhold, som står i vejen for, at flere vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse. På baggrund heraf har Borgmesterens Afdeling og strategigruppen

indsamlet viden om forhold, der fremadrettet potentielt kan udfordres, hvis de rette muligheder opstår.

Indsamlingen viser, at rekruttering til erhvervsuddannelser er et kompliceret problem, som går igen på tværs af mange kommuner, og som relativt få har formået at løse. Der er med andre ord brug for, at man nationalt tager fat om de strukturelle eller andre udfordringer, som kræver nationale løsninger. I første omgang afventer strategigruppen reformkommissionens anbefalinger til uddannelsesområdet.

Konkret anbefaler strategigruppen (jf. initiativ 3), at man også nationalt supplerer fokuset på måltal om overgang fra grundskole til erhvervsuddannelser med indsatser og måltal for unge voksne og voksne, herunder ufaglærte studenter. Udfordringen med manglen på faglært arbejdskraft er tilstrækkelig stort og komplekst, at den altoverskyggende ambition bør være at øge udbuddet af faglært arbejdskraft, og her bør fokuseres på at udvide den samlede målgruppe for erhvervsuddannelserne både fra grundskolen og senere i livet – til gavn for den enkelte og for samfundet.

Aldersfordeling på erhvervsuddannelserne i Aarhus

Figur 1: Elevbestand fordelt på aldersgrupperne "unge", "unge voksne" og "voksne" (angivet i procent) på erhvervsuddannelserne i Aarhus per 30. september 2022. Kilde: Uddannelsesstatistik, tabel 1850 med kriteriet afdelings "beliggenhedskommune" som "Aarhus".

4.0 Bilagsoversigt

Bilag 1: Kommissorium – Flere unge på erhvervsuddannelser gennem attraktive læringsmiljøer og 10. klassecenter

Bilag 2: Forslag til initiativer for attraktive læringsmiljøer på erhvervsuddannelserne, som strategigruppen tidligere har drøftet

**Punkt 4: Godkendelse af beredskabsplaner vedr.
ekstremisme og NSK (10 min)**

.

Indstilling til direktionen

[02/09/2025 - 10 minutter]

Godkendelse af beredskabsplaner

INDLEDNING

Med Barnets lov (§ 15 Stk. 3) er det blevet lovpligtigt, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af hhv. negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. MSB og MBU har i fællesskab udarbejdet de to lovpligtige beredskabsplaner. Disse, samt byrådsindstillingen, ønskes godkendt af rådmanden.

INDSTILLING

Det indstilles,

1. at rådmanden godkender beredskabet for negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter (Bilag 1)
2. at rådmanden godkender beredskabet for ekstremisme/radikalisering (Bilag 2)
3. at rådmanden godkender byrådsindstillingen vedr. beredskabsplanerne (Bilag 3)

SAGSFREMSTILLING

Der er tale om to særskilte beredskabsplaner, der beskriver Aarhus Kommunes beredskab i forhold til forebyggelse, opsporing og håndtering af hhv. negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter og ekstremisme/radikalisering blandt børn, unge og deres familier.

Beredskabsplanerne henvender sig til alle kommunens medarbejdere og ledere med kontakt til borgere i risiko for radikalisering, æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Beredskabsplanerne skal understøtte, at bekymringer om hhv. negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter samt ekstremisme/radikalisering behandles kvalificeret og rettidigt. Derfor skal de to beredskabsplaner understøtte:

- At medarbejdere, der er beskæftiget med børn, unge og voksne, er i stand til tidligt at opspore bekymringstegn på hhv. negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter samt ekstremisme/radikalisering.
- At medarbejdere har kendskab til, hvordan de skal forebygge og handle i disse situationer.

Indstilling til direktionen

[02/09/2025 - 10 minutter]

- At medarbejdere ved, hvor de vil kunne søge hjælp og rådgivning for at kvalificere deres bekymring.

RESSOURCER

Opgaven holdes indenfor den nuværende økonomiske ramme.

KOMMUNIKATION

Se nedenfor.

VIDERE PROCES

Ifølge barnets lov §15 stk. 3 skal beredskabet udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres.

Internt i MSB skal beredskabsplanerne formidles til relevante medarbejdere og afdelingsledere, bl.a. via orienteringsmails, Intra, ved oplæg, udarbejdelse af action cards, etc.

Efter godkendelse i byrådet laves der en plan for formidling af beredskabsplanerne til øvrige magistratsafdelinger. MSB og MBU er ansvarlige herfor.

KOORDINERET MED

MBU.

BILAG

Bilag 1: Beredskabsplan for negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter

Bilag 2: Beredskabsplan for ekstremisme/radikalisering

Bilag 3: Byrådsindstilling

Fagligt Sekretariat

27/08/2025

Sagsbehandler: Signe Reichenbach

Tlf.: 41858869

E-post: sigre@aarhus.dk

Beredskabsplan

til forebyggelse, opsporing og håndtering
af æresrelaterede konflikter og negativ social
kontrol blandt børn, unge og deres familier

- Aarhus Kommune, 2025 -

Ved akutte bekymringer eller situationer, hvor borgeres sikkerhed er i fare:

- 1** Placer den berørte et sikkert sted
- 2** Ring til Politiet 112
- spørg efter en ressourceperson hos Politiet

Indholdsfortegnelse

Introduktion.....	3
Formål.....	4
Målgruppe	4
Definitioner.....	5
Forebyggende indsatser	6
Opsporing.....	8
Håndtering af bekymringshenvendelser og akutte sager	11
Indgange og ressourcer - nationalt.....	15
Relevant lovgivning	16
Ansvar, opfølgning og implementering	19

01

Introduktion

Byrådets vision er, at Aarhus skal være en god by for alle – en by, hvor der er plads til udfoldelse og mangfoldighed, og hvor vi i fællesskab hjælper dem, der har brug for det. En by, hvor alle aarhusianere skal have mulighed for at leve et frit liv og træffe selvstændige beslutninger i alle forhold af deres liv – herunder valg af venner, ægtefælle, seksualitet, trosretning, uddannelse, arbejde, mm.

Med Barnets lov (§ 15 Stk. 3) er det blevet lovpligtigt, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter blandt børn, unge og deres familier. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år.

Denne beredskabsplan beskriver, hvordan Aarhus Kommune arbejder med forebyggelse, opsporing og håndtering af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol blandt børn, unge og deres familier. Derudover omfatter beredskabsplanen også voksne, hvor der er bekymring for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

02 Formål

Beredskabsplanens formål er at understøtte, at sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol behandles kvalificeret og rettidigt i kommunen.

Beredskabsplanen bidrager til:

- At kommunens fagpersoner har kendskab til området og ved, hvordan de skal forebygge og handle på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.
- At kommunen har en konkret plan for at forebygge sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol
- At sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol håndteres systematisk og kvalificeret.

Se også actioncards – se intra: **Æresrelaterede konflikter - AarhusIntra**

03 Målgruppe

Beredskabsplanen er udarbejdet med henblik på, at frontpersonale og ledere med kontakt til borgere, der kan være berørt af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter klædes bedst muligt på til at håndtere opgaven. Begrebet fagpersoner skal forstås bredt og omfatter følgende:

- Frontpersonale som lærere, pædagoger, uddannelsesvejledere, jobcentermedarbejdere, sundhedsplejersker, udgående medarbejdere, fritidsguiden, jobkonsulenter, sundhedsfagligt personale, familierådgivere, børne- og ungerådgivere, boligsociale medarbejdere samt øvrige medarbejdere i kommunen med direkte borgerkontakt.
- Myndighedssagsbehandlere og børne- og ungerådgivere, der skal træffe afgørelser i sager, herunder iværksætte indsatser og foranstaltninger

Beredskabsplanens sekundære målgruppe er de borgere, der kan være berørt af negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter.

Negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter er ikke begrænset til specifikke etniske grupper, religioner eller køn. Oftest er de udsatte piger og kvinder, men drenge og mænd bliver også udsat. Dertil kan alle have en dobbeltrolle, hvor de både er udsat og ufrivillig udøver.

04 Definitioner

Aarhus Kommunes beredskabsplan benytter de definitioner af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, som fremgår af lovbemærkningerne til Barnets lov.

→ **Æresrelaterede konflikter**

Æresrelaterede konflikter dækker over konflikter, der kan opstå i kollektivistiske og patriarkalske familieformer, hvor individets rettigheder og trivsel begrænses af hensyn til kollektivets ære og omdømme. Kollektivet kan både udgøres af den nære familie, af den udvidede familie og af netværket, hvoraf dele kan være bosiddende i andre lande. For at beskytte eller genoprette kollektivets ære og omdømme anvendes en række handlinger til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd. Æresrelaterede konflikter adskiller sig fra vold i nære relationer ved at være med inddragelse af eller sanktioneret af den øvrige familie og netværk.

→ **Negativ social kontrol**

Negativ social kontrol anvendes oftest om handlinger, som et fællesskab anvender til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd i henhold til fællesskabets normer. Når reguleringen og/eller sanktioneringen medfører begrænsning af individets rettigheder, trivsel eller alderssvarende udvikling bliver den negativ. Negativ social kontrol kan have en karakter eller et omfang, hvor den falder inden for straffelovens definition på psykisk vold.

05

Forebyggende indsatser

Børn og Unge

Negativ social kontrol karakteriseres ofte som en begrænsning af individets rettigheder og muligheder for med- og selvbestemmelse i forhold til eget liv. Et fokus på at danne alle børn og unge til demokrati, medansvar og ligeværd kan bidrage til at udfordre begrænsende fællesskabsnormer og skabe afsæt for at børn og unge finder mod til at sige fra og søge hjælp, hvis de er udsat for negativ social kontrol. Når børn og unge kender og respekterer deres egne og andres rettigheder, så styrker det modstandskraft over for negativ social kontrol.

Den primære forebyggende indsats sker i byens i dagtilbud, folkeskoler og klubber. Dette er tydeligt formuleret i formålsparagrafferne, der lægger fundamentet for arbejdet i vores tilbud:

Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.
(Dagtilbudsloven § 7. Stk. 4)

Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati
(Folkeskolens formålsparagraf § 1. STK 3.)

Ungdomsskolen skal give unge mulighed for at fæstne og uddybe deres kundskaber, give dem forståelse af og dygtiggøre dem til samfundslivet og bidrage til at give deres tilværelse forøget indhold samt udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.
(Ungdomsskoleloven § 1.)

Børn og unge skal opleve, at deres egen og andres stemme har værdi i hverdagen, så de kan bidrage til et mangfoldigt, demokratisk og bæredygtigt samfund. De voksne skal skabe trygge rammer som udvikler medbestemmelse, medansvar og kompetence til at tage ansvar for både sig selv og fællesskaberne. (Børne- og ungepolitikken Aarhus Kommune).

Tilbud til skoler og fritidstilbud

Magistratsafdelingen for Børn og Unge formidler løbende relevante undervisnings- og inspirationsmaterialer og tilbud, som adresserer negativ social kontrol, børn og unges rettigheder og demokratiske dannelse. Ligeledes tilbyder og gennemfører Pædagogik, Undervisning og Fritid (PUF) løbende forskellige former for praksisnær understøttelse til skoler og fritidstilbud i forhold til, hvordan der kan arbejdes med forebyggelse, tidlig opsporing og handlemuligheder i konkrete tilfælde med negativ social kontrol. F.eks. tilbyder PUF oplæg, sparringsmøder, og kortere eller længerevarende udviklingsforløb baseret på behov og ønsker fra skoler og fritidstilbud.

Du kan anmode om sparring i forhold til forebyggelse og tidlig opsporing her:

- Du kan kontakte Pædagogik, Undervisning og Fritid (PUF) i Børn og Unge og få sparring fra konsulenterne på området på **puf@mbu.aarhus.dk**
- Du kan kontakte SSP på **ssp@mbu.aarhus.dk**
- Det kan være nødvendigt at lave en underretning. Se afsnittet "Opsporing – børn og unge under 18" og afsnittet "Indgange og ressourcer" i mere akutte tilfælde.

Sundhedsplejens hjemmebesøg

Sundhedsplejen har generelt opmærksomhed på børns, unges og familiers trivsel. Dette både i forbindelse med besøg til familier med spæd- og småbørn, samt børn og unge i skolen, hvor sundhedsplejersken har stor opmærksomhed på mistrivsel.

Sundhedsplejen har en gruppe sundhedsplejersker, som løbende opkvalificeres i forhold til viden om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og samfundsundergravende parallelsamfund, med henblik på sparring og vejledning, samt deling af viden i hele sundhedsplejerskegruppen i forhold til viden og mulige indsatser at henvise til. Hovednummeret til Sundhedsplejen er: 89 40 53 45

Sociale forhold og Beskæftigelse

Sociale forhold og Beskæftigelses forebyggende indsats er baseret på sparring og rådgivning til fagpersonale og privatpersoner, samt dialog og erfaringsudveksling med civilsamfundet.

Sikkerhedskonsulenterne i TÆK tilbyder gratis og specialiseret rådgivning til både fagpersoner og borgere (børn, unge og voksne), der er berørt af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller ufri-villige udlandsophold/genopdragelsesrejser (se yderligere beskrivelse under Håndtering). TÆK tilbyder oplæg og opkvalificering til fagpersoner. TÆK kontaktes på mail: **cm-taek@msb.aarhus.dk** og telefon 41854075

I Jobcenteret tilbyder Negativ Social Kontrol-vejlederne løbende videndeling og oplæg til kollegaer (se nærmere beskrivelse under håndtering).

Sociale forhold og Beskæftigelse har oprettet et netværk med relevante civilsamfundsorganisationer, hvor der løbende er dialog og erfaringsudveksling. Netværket er åbent for alle civilsamfundsaktører på området. Netværket koordineres af Sociale forhold og Beskæftigelse og der afholdes to til tre årlige møder. Kontakt Pernille Brandt: **perbra@aarhus.dk**

06 Opsporing

Hvordan opsporer vi?

Børn og unge under 18 år

Alle frontmedarbejdere i Aarhus Kommune er omfattet af den skærpede underretningspligt, og skal derfor altid underrette Socialforvaltningen ved bekymring for et barns-eller en ungs udvikling og trivsel.

Tegnene på at et barn eller en ung er udsat for æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol, er ofte de samme, som ved andre former for mistrivsel.

Bekymringstegnene kan være mere eller mindre tydelige. Følgende bekymringstegn er eksempler og dermed ikke en udtømmende liste. Som udgangspunkt er sandsynligheden for at der forekommer negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt større, desto flere af de enkelte bekymringstegn der er til stede og jo længere nede på listen de befinder sig:

- Indadvendt og undvigende adfærd
- Angst og nervøsitet
- Meget fravær fra skole
- Koncentrationsbesvær
- Overpræstation i skolen, hvor al fritid bruges på skolearbejde
- Selvdestruktiv adfærd, herunder stort forbrug af rusmidler
- Dobbeltliv, hvor der er tydelig forskel i adfærd i fx hjem og skole
- Planer om længerevarende rejse til oprindelsesland
- Kontrol og overvågning af telefon, sociale medier, computer
- Kontrol af færden, personlig overvågning, følgeskab af personer i netværket
- Kontrol af påklædning
- Kontrol og indskrænkning af socialt liv, herunder fritidsaktiviteter og venner og kæreste
- Indskrænkning af valg af uddannelse og arbejde
- Jomfrutjek og jomfruhindekonstruktion
- Kendt historik med andre sager om vold eller kontrol i familien
- Alle former for vold: fysisk, psykisk, seksuel, materiel, økonomisk, digital, stalking
- Trusler om genopdragelsesrejse
- Tvungen religiøs forlovelse eller vielse uden borgerlig gyldighed
- Tvangsægteskab
- Trusler om æresdrab

Opsporing – Unge og voksne over 18 år

Mange af de bekymringstegn, der gælder for børn og unge, vil også gælde for voksne. Nedenfor er nogle eksempler på tegn, som fagpersoner og frontpersonale bør være særligt opmærksomme på. Som udgangspunkt er sandsynligheden for, at der forekommer negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt større, desto flere af de enkelte bekymringstegn der er til stede og jo længere nede på listen de befinder sig:

- Meget fravær fra sprogskole, aktiveringscenter, praktik og lign.
- Kommer for sent eller overholder ikke aftaler
- Stort ansvar og mange forpligtelser i hjemmet
- Kontrol og overvågning af telefon, sociale medier, computer
- Kontrol af færden, personlig overvågning, følgeskab af personer i netværket
- Almene tegn på psykisk mistrivsel, herunder symptomer på PTSD; stress, koncentrationsbesvær, undgåelsesadfærd.
- Ægtefælle eller andre familiemedlemmer vil kontrollere niveau af deltagelse på arbejdsmarkedet, herunder praktik- eller arbejdssted.
- Har ikke selv adgang til betalingskort, bankkonti eller MitID
- Kendt historik om vold og kontrol i familien.
- Verserende ægteskabs- eller skilsmissekonflikt, hvor den udsatte er truet på adgang til børn og/eller opholdstilladelse.
- Bekymring for børnebortførelse
- Alle former for vold: fysisk, psykisk, seksuel, materiel, økonomisk, digital, stalking
- Trusler om at blive sendt til udlandet
- Tvungen religiøs forlovelse eller vielse uden borgerlig gyldighed
- Fastholdelse i religiøst ægteskab uden borgerlig gyldighed
- Tvangsægteskab
- Trusler om æresdrab

Hvis du er bekymret

Underretningsenheden

Er du som fagperson bekymret for et barns udvikling eller trivsel, eller har mistanke om eller bekymring for æresrelaterede konflikter, har du en særlig pligt til at kontakte underretningsenheden.

Telefon: 89 40 62 00

Eller via underretning@aarhus.dk

Børn og Ungevagten

Ved akut bekymring for et barn, der ikke kan afvente normal åbningstid kontakt da Børn- og Ungevagten via Aarhus Kommunes hovednummer: **89 40 20 00** – følge telefonsvarens anvisninger.

Team for æresrelaterede konflikter

Sikkerhedskonsulenterne i TÆK tilbyder gratis og specialiseret rådgivning til både fagpersoner og borgere (børn, unge og voksne), der er berørt af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller ufrivillige udlandsophold/genopdragelsesrejser (se afsnittet 'håndtering' herunder).

Telefon: 41854075

Mail: cm-taek@msb.aarhus.dk

Negativ Social Kontrol-vejlederne i Jobcenteret

Negativ Social Kontrol-vejledere er en ordning i Beskæftigelsesforvaltningen bestående af medarbejdere specialiseret inden for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i beskæftigelsesammenhæng. Konsulenterne yder konkret sagssparring til kollegaer i jobcentret i sager, hvor negativ social kontrol står i vejen for den beskæftigelsesrettede indsats for borgeren. Social kontrol-vejlederne samarbejder tæt med Team for Æresrelaterede Konflikter.

07

Håndtering af bekymringshenvendelser og akutte sager

Team for Æresrelaterede Konflikter (TÆK)

Sikkerhedskonsulenterne i TÆK tilbyder gratis og specialiseret rådgivning til både fagpersoner og borgere (børn, unge og voksne), der er berørt af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller ufrivillige udlandsophold/genopdragelsesrejser. Rådgivningen kan foregå telefonisk eller med deltagelse til møder.

Hvad tilbyder TÆK?

- Gratis rådgivning til borgere og fagpersoner om sikkerhed og handlemuligheder. Mulighed for at være anonym.
- Vurdering af, om der er tale om en æresrelateret konflikt
- Vurdering af trusselsniveau og sikkerhedsrisici
- Hjælp til at udarbejde risikovurderinger
- Sparring – enten som enkeltstående samtale eller længere forløb
- Opfølgende samtaler med borgere og fagpersoner
- Formidling og opkvalificering til fagpersoner om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

I sager om ufrivillige udlandsophold/genopdragelsesrejser har TÆKs sikkerhedskonsulenter et formaliseret samarbejde med Udenrigsministeriet, Udlændingestyrelsen, Politiet og den relevante kommune (Koordinationsenheden for ufrivillige udlandsophold og genopdragelsesrejser). Her koordineres sager, hvor der er bekymring for genopdragelsesrejser og ufrivilligudlandsophold – både før, under og efter et udlandsophold.

TÆK har ikke myndighedskompetence. Et rådgivningsforløb i TÆK vil oftest foregå i tæt samarbejde med en kommunal myndighedsrådgiver.

TÆK's forankring

TÆK er forankret i Aarhus Kommune under SEL §12a, men dækker også resten af Region Midtjylland som del af den nationale sikkerhedskonsulentordning under **MÆRK** (SEL §12c, Barnets Lov §172a).

Kontakt

☎ **Telefon:** 41 85 40 75

✉ **Mail:** cm-taek@msb.aarhus.dk

🕒 **Åbningstid:** Hverdage kl. 8.00 – 15.00

Børn og unge under 18 år

Når Socialforvaltningen modtager en underretning om et barn/en ung, vurderes underretningen inden for 24 timer med henblik på, om barnet eller den unge har behov for en akut indsats. **Hvis der opstår mistanke om at barnet eller den unge er udsat for en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol, foretages en risikovurdering – risikovurderingen skal finde sted inden barnets eller den unges forældre og netværk inddrages i sagen** med henblik på, at undgå konsekvenser og repressalier for barnet eller den unge.

Hvad er en risikovurdering?

Ved en risikovurdering forstås en vurdering af, om et barn eller en ung er truet, herunder fx om de risikerer at blive udsat for vold, tvangsægteskab, frihedsberøvelse, bortførelse, genopdragelsesrejse, der er til skade for barnets eller den unges sundhed og udvikling, eller at blive udsat for drabsforsøg. Risikovurderingen skal tage udgangspunkt i, om barnet eller den unge eller andre familiemedlemmer som fx søskende, allerede har været truet med eller udsat for vold, trusler, forfølgelse, frihedsberøvelse, bortførelse, genopdragelsesrejse eller negativ social kontrol. Risikovurderingen vil også skulle indeholde oplysninger om, hvorvidt familien eller andre personer i det nære netværk fx har brugt vold mod andre, om andre i familien er blevet tvunget til ægteskab eller sendt på genopdragelsesrejse, om familien har et stærkt æreskodeks, om truslerne eller volden er eskalerende, og om der er andre sårbarhedsproblematikker i familien. I vurderingen skal indgå, om der er behov for at iværksætte akut støtte, herunder evt. anbringelse, efter reglerne i § 32, stk. 4, § 46, stk. 3, eller § 143. Ved anbringelse uden for hjemmet i sager om æresrelaterede konflikter er det desuden vigtigt at være opmærksom på, om der af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling, herunder deres sikkerhed, er grundlag for at træffe afgørelse efter reglerne i §§ 104 og 105 om overvåget eller afbrudt samvær og kontakt, eller om at anbringelsesstedet ikke må oplyses over for forældre og netværk. I vurderingen skal desuden indgå overvejelser om, hvilke konsekvenser det kan have for barnet eller den unge, når familien inddrages i sagen, og hvordan disse konsekvenser håndteres. (fra håndbog om barnets lov)

TÆK kan inddrages i forbindelse med udarbejdelse af risikovurdering.

For yderligere: Håndbog om barnets lov særligt siderne 41-46. Håndbog om barnets lov | Social- og Boligstyrelsen (sbst.dk)

Sagsbehandling ved æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

- Vær opmærksom på, at barnets eller den unges kontakt til myndighederne kan få en sag til at eskalere negativt, hvis eller når familie og netværk får viden herom eller bliver involveret. Overvej, hvordan og hvornår i forløbet forældre informeres og inddrages – som hovedregel først når barnet eller den unge er sikret – aldrig i starten og aldrig sammen med barnet eller den unge.
- Som rådgiver skal man ikke stå alene med sagsbehandlingen. **Søg sparring hos ledelse, kolleger eller TÆK.**
- Hav fokus på rettidig vejledning om tilbud og på tilstrækkelige tilbud – fx skal der i denne type sager kun meget sjældent iværksættes netværksstøtte eller netværksanbringelse.
- Vær opmærksom på **undtagelsesbestemmelser om partshøring og aktindsigt**. Forvaltningsloven § 15b, stk 1 nr. 5 og § 19 stk. 2, nr. 4.
- Husk at **sikre, at oplysninger fra det offentlige system** om fx barnets eller den unges adresse ikke kan tilgås af forældrene, fx via SU, apotek og skole m.v.
- Vær opmærksom på **brug af tolke**. Anvend evt. fjerntolkning, som gør det lettere at lave anonym tolkning. (fra håndbog om barnetslov)
- Kommunerne har ifølge udlændingelovens § 44c pligt til at videregive mistanke eller viden om en forestående eller igangværende genopdragelsesrejse eller et andet udlandsophold af negativ betydning for et barn med opholdstilladelse i Danmark. Oplysningerne skal videregives til Udlændingestyrelsen eller SIRI, alt efter hvilket opholdsgrundlag barnet har. Oplysningerne kan videregives uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. (fra håndbog om barnets lov)

Det kan være nødvendigt at lave en sikkerhedsplan med fokus på:

- Hvad gør barnet eller den unge, hvis tingene pludseligt spidser til?
- Hvem kan barnet eller den unge kontakte, hvordan og på alle tider af døgnet?
- Hvem reagerer og hvordan, hvis barnet eller den unge fx ikke vender tilbage på aftalte tidspunkter?
(fra håndbog om barnets lov)

Voksne over 18 år

I Aarhus Kommune tilbyder TÆK (se herover) gratis rådgivning til borgere over 18 år, der henvender sig på grund af æresrelaterede konflikter i henhold til §12a i Serviceloven. Såfremt TÆK vurderer, at borgeren er, eller risikerer at blive, udsat for en alvorlig æresrelateret konflikt, udarbejdes en handleplan i samarbejde med borgeren.

I jobcenter regi tilbyder Negativ Social Kontrol-vejlederne rådgivning og sparring til kollegaer (Se yderligere beskrivelse i 'håndtering'). Negativ Social Kontrol-vejledere er en ordning i Beskæftigelsesforvaltningen bestående af medarbejdere specialiseret inden for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i beskæftigelsessammenhæng. Konsulenterne yder konkret sagssparring til kollegaer i jobcentret i sager, hvor negativ social kontrol står i vejen for den beskæftigelsesrettede indsats for borgeren. Social kontrol-vejlederne samarbejder tæt med Team for Æresrelaterede Konflikter.

Sagsbehandling ved æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

- Sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter er komplekse, og som rådgiver skal man ikke stå alene med sagsbehandlingen. **Søg sparring hos ledelse, kolleger NSK-vejleder eller TÆK.**
- Vær opmærksom på **brug af tolke**. Afklar så vidt muligt inden samtalen med borgeren, at tolken ikke er en del af borgerens private netværk. Anvend evt. fjerntolkning, som gør det lettere at lave anonym tolkning.

08

Nationale og lokale aktører

- **MÆRK - Nationalt Center Mod Æresrelaterede Konflikter.** Her kan du finde relevant faglig viden, handleguides, publikationer, opkvalificering mm. når du som fagperson er i kontakt med en borger der er i en æresrelaterede konflikt og negativ social kontrol.
- **RED Center: RED Rådgivning,** et anonymt rådgivningstilbud til både unge, forældre og fagpersoner, der enten oplever eller arbejder med æresrelaterede konflikter.
Hotline: 70 27 76 66, døgndækning alle dage
- **RED Safehouse:** Tilbyder ophold til unge mellem 16 og 30 år uden børn, som har brug for beskyttelse og støtte til at få et selvstændig liv.
Telefon RED 1, Sjælland: 45 11 78 00
Telefon RED 2, Jylland: 61 93 63 28
- **LOKK** - Landsorganisationen af Kvindekrisecentre: Tilbyder rådgivning og hjælp til kvinder, der er udsat for vold. LEV UDEN VOLDs nationale hotline kan kontaktes døgnet rundt på 1888. LOKK kan også være behjælpelig ift. ledige pladser på landets krisecentre.
- **Udenrigsministeriet/Koordinationsenheden:** Ved bekymring for eller konkret viden om, at en borger er udsat for ufrivilligt udlandsophold eller genopdragelsesrejse i andet land, skal Udenrigsministeriet orienteres. Denne orientering kan TÆK vejlede i.

For borgere der har brug for hjælp fra udlandet, kan Udenrigsministeriets Borgerservice kontaktes: Tlf. +45 33 92 11 12 (døgndækning) og **borger@um.dk**

- **Politiet:** Hvis en borger er truet eller udsat for kriminelle handlinger, skal politiet orienteres. Man kan evt. forud for anmeldelse rette henvendelse til politikredsens ressourceperson på området for råd og vejledning. Når en sag registreres som æresrelateret ved politiet kan politiet have et særligt fokus på denne.

I forbindelse med sparring og generelle råd og vejledning er det muligt at kontakte den lokale ledelse ved nærstationen i Aarhus Vest:

Politikommissær, Allan Rubin

Telefon: 51229778

Hvis ovenstående ikke kan træffes på telefonen, så kan der også skrives til **OJYL-STAER@politi.dk**

- **VISO:** National videns og specialrådgivningsorganisation på det sociale område. VISO tilbyder rådgivning og udredning til fagpersoner, når en borger er udsat for ÆK. Rådgivningen kan indeholde risikovurdering, faglig sparring og mægling i familien.
Telefon: 72 42 40 00

09

Relevant lovgivning

§ Barnets lov

Barnets lov §15 stk. 3 om kommunale beredskabsplaner Kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier.

Barnets lov §18 s. 3 om screening og risikovurdering

Viser screeningen (§18 stk. 1) at der kan være tale om en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol, skal kommunen foretage en risikovurdering, inden barnets eller den unges forældre og netværk inddrages i sagen.

Barnets lov §133 om skærpet underretningspligt

Offentligt ansatte er underlagt skærpet underretningspligt, og er dermed forpligtet til at underrette kommunen ved bekymring for et barns eller en ungs udvikling og trivsel. Den skærpede underretningspligt går forud for tavshedspligten og er personlig. Ansvaret påhviler dermed den enkelte fagperson – ikke afdelingen eller ledelsen.

Barnets lov §137 stk. 2 Samtale med barn uden forældremyndighedsindehavers samtykke

Til brug for en vurdering af en underretning efter §§ 132, 133 og 135, jf. stk. 1, kan der finde en samtale sted med barnet eller den unge. Samtalen kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnets eller

den unges bedste taler herfor, herunder når der er bekymring for, at barnet eller den unge kan være udsat eller i risiko for negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt.

Barnets lov §172a om den nationale sikkerhedskonsulentordning

Sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning kan bistå kommunalbestyrelsen, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med gratis vejledende rådgivning i konkrete sager, hvor der er bekymring for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Sikkerhedskonsulenterne kan i konkrete sager rådgive om risici og kan på kommunalbestyrelsens anmodning udarbejde en risikovurdering. På anmodning fra kommunalbestyrelsen, det berørte barn eller den berørte unge koordinerer sikkerhedskonsulenten endvidere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelse, andre relevante myndigheder og aktører.

Barnets lov § 172 c om koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold

Koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold kan bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i konkrete sager, hvor der er bekymring for, at et barn eller en ung er i risiko for at blive eller er sendt på genopdragelsesrejse, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger.

§ Serviceloven

Servicelovens §12a om rådgivning og handleplan til borgere udsat for æresrelaterede konflikter

Kommunen skal sørge for, at borgere over 18 år, der henvender sig på grund af æresrelaterede konflikter, får mulig heden for at få gratis rådgivning. Såfremt det vurderes, at borgeren risikerer at blive eller er udsat for en alvorlig æresrelateret konflikt, skal borgeren tilbydes en handleplan.

Serviceloven § 12 c. om den nationale sikkerhedskonsulentordning

Sikkerhedskonsulenter fra den nationale sikkerhedskonsulentordning kan bistå kommunalbestyrelsen og borgere med gratis vejledende rådgivning i konkrete sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, herunder rådgivning om risici og udarbejdelse af risikovurderinger. Efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller den berørte borger koordinerer sikkerhedskonsulenten endvidere rådgivningen på tværs af kommunalbestyrelse, andre relevante myndigheder og aktører, der er i kontakt med borgeren.

Serviceloven § 12 e om koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold Genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold kan bistå kommunalbestyrelser, andre relevante myndigheder og aktører samt borgere med rådgivning i konkrete sager om ufrivillige udlandsophold, herunder rådgivning om risici til brug for udarbejdelse af risikovurderinger

§ Straffeloven

Straffelovens §260 om ulovlig tvang

Ulovlig tvang er strafbart, og den som tvinger nogen til f.eks. at indgå ægteskab eller bære en beklædningsgenstand, der skjuler vedkommendes ansigt, kan straffes med bøde eller op til 4 års fængsel.

Straffelovens §215a om kriminalisering af, at forældre sender deres børn til udlandet

Hvis forældre sender deres barn til udlandet til forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i alvorlig fare (f.eks. på genopdragelsesrejse), kan de straffes med bøde eller op til 4 års fængsel.

Straffelovens §243 om psykisk vold og negativ social kontrol

Den som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, og som gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden, herunder ved udøvelse af negativ social kontrol, straffes for psykisk vold med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Straffelovens § 260 a om religiøse vielser af mindreårige

Den, som forestår en religiøs vielse (forkynderen/imamen) uden borgerlig gyldighed eller indgåelsen af et andet ægteskabslignende forhold med en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. På samme måde straffes den (forælderen), som lader sit barn indgå en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller andet ægteskabslignende forhold, og den, som efter at være fyldt 18 år frivilligt indgår i en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller andet ægteskabslignende forhold med en person under 18.

§ Anden relevant lovgivning

Paslovens § 2 om nægtelse af udstedelse eller inddragelse af et barns pas

Det er muligt at nægte at udstede eller at inddrage et barns pas, når der er grund til at antage, at barnet vil blive sendt til udlandet til forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i alvorlig fare.

Forvaltningsloven § 15b, stk. 1 nr. 5 og Forvaltningsloven § 19 stk. 2, nr. 4. Forældres undtagelse fra aktindsigt og partshøring:

Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn.

Forvaltningsloven § 8 stk. 2 Udelukkelse af bisidder:

Den, der er part i en sag, kan på ethvert tidspunkt af sagens behandling lade sig repræsentere eller bistå af andre. Myndigheden kan dog kræve, at parten medvirker personligt, når det er af betydning for sagens afgørelse.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., gælder ikke, hvis partens interesse i at kunne lade sig repræsentere eller bistå findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, eller hvor andet er fastsat ved lov.

Forpligtelse til orientering af Udlændingestyrelsen ved mistanke om udlænding u. 18 på genopdragelsesrejse: Udlændingeloven § 44c

Kommunerne har ifølge udlændingelovens § 44c pligt til at videregive mistanke eller viden om en forestående eller igangværende genopdragelsesrejse eller et andet udlandsophold af negativ betydning for et barn med opholdstilladelse i Danmark. Oplysningerne skal videregives til Udlændingestyrelsen eller SIRI, alt efter hvilket opholdsgrundlag barnet har. Oplysningerne kan videregives uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

10

Ansvar, opfølgning og implementering

Det overordnede strategiske ansvar for den langsigtede forebyggelse og håndtering af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i Aarhus Kommune er primært placeret Børn og Unge forvaltningen (for skoler, dagtilbud, sundhedsplejen, PPR) og i Sociale Forhold og Beskæftigelse (Serviceloven, LAB loven, sikkerhedskonsulenter mm.) Håndtering af konkrete sager, samt udvikling og implementering af nye initiativer er forankret i Team for Æresrelaterede Konflikter og FAS (MSB) og i PUF (MBU)

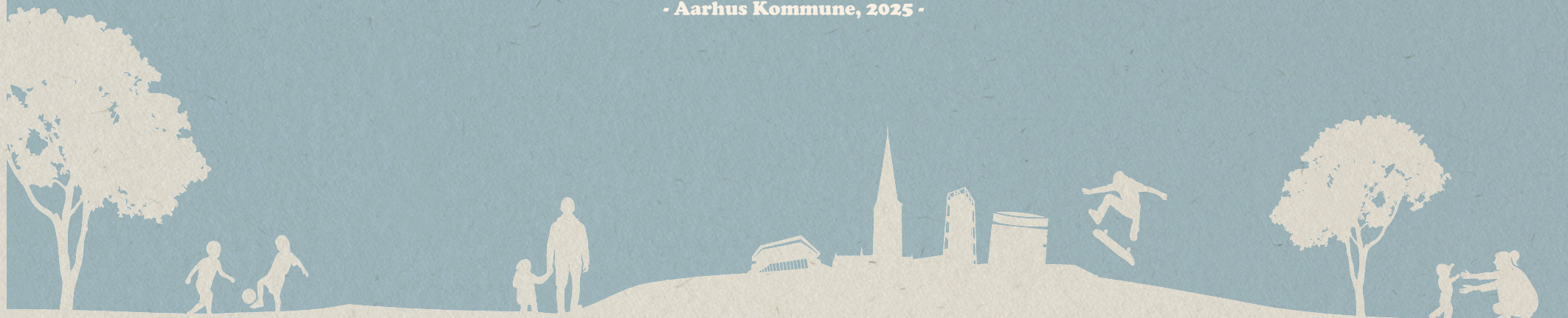
Forpligtigelsen til at følge op og opdateret beredskabsplanen minimum hvert 4. år er placeret Børn og Unge og Fagligt Sekretariat, Sociale Forhold og Beskæftigelse i fællesskab.

Beredskabsplan

til forebyggelse, opsporing
og håndtering af ekstremisme
blandt børn, unge og deres familier

- Aarhus Kommune, 2025 -

Ved akutte bekymringer eller situationer, hvor borgeres sikkerhed er i fare:

- 1** Placer den berørte et sikkert sted
- 2** Ring til Politiet 112
- spørg efter en ressourceperson hos Politiet

Indholdsfortegnelse

Baggrund og introduktion.....	3
Formål	4
Målgruppe	5
Definitioner	6
Forebyggelse	7
Opsporing og sparring	10
Hvordan håndterer vi?.....	12
Organisering.....	14
Relevant lovgivning	15

01

Baggrund og introduktion

Byrådets vision er, at Aarhus skal være en god by for alle – en by, hvor der er plads til udfoldelse og mangfoldighed, og hvor vi i fællesskab hjælper dem, der har brug for det.

Med barnets lov § 15, stk. 3 skal kommunalbestyrelsen udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres.

Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år.

Denne beredskabsplan vedrører forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. Derudover omfatter beredskabsplanen også voksne, som kan være udsatte for ekstremisme og dens negative konsekvenser.

02 Formål

Beredskabsplanen skal understøtte, at bekymringer om ekstremisme og radikaliserings behandles kvalificeret og rettidigt. Derfor skal beredskabsplanen understøtte:

- At medarbejdere, der er beskæftiget med børn, unge og voksne, er i stand til tidligt at opspore bekymringstegn på ekstremisme.
- At medarbejdere har kendskab til, hvordan de skal forebygge og handle i disse situationer,
- At medarbejdere ved, hvor de vil kunne søge hjælp og rådgivning for at kvalificere deres bekymring.

Herigennem er formålet at forebygge, at personer egenhændigt eller i en gruppesammenhæng bliver voldelige ekstremister og begår kriminalitet med et ekstremistisk motiv.

03 Målgruppe

Beredskabsplanen er udarbejdet med henblik på at forebygge, opspore og håndtere bekymringer vedrørende ekstremisme. Beredskabsplanen henvender sig til alle kommunens medarbejdere og ledere med kontakt til borgere, der kan være radikaliseret eller involveret i ekstremisme. Beredskabsplanen omfatter:

- Medarbejdere som lærere, pædagoger, uddannelsesvejledere, jobcentermedarbejdere, sundhedsplejersker, udgående medarbejdere, fritidsguides, jobkonsulenter, sundhedsfaglige Medarbejdere, familierådgivere, børne- og ungerådgivere, boligsociale medarbejdere samt øvrige medarbejdere i kommunen med direkte borgerkontakt.
- Myndighedssagsbehandlere og børne- og ungerådgivere, der skal træffe afgørelser i sager, herunder iværksætte indsatser og foranstaltninger
- Beredskabsplanens målgruppe er også borgere, pårørende, civilsamfundsorganisationer, der er i kontakt med borgere, der kan være berørt af radikalisering eller ekstremisme.

04 Definitioner

Ekstremisme er et fænomen under løbende forandring og kommer til udtryk på mange forskellige måder. Fx ved, at emner som migration, globalisering, væbnede konflikter, klima, biodiversitet, dyrevelfærd, kønsidentiteter m.v. behandles på nye måder eller tages op i nye sammenhænge, hvor man – implicit eller eksplicit – søger at legitimere vold og andre kriminelle handlinger.

Både erfaring og forskning viser, at individers og gruppers veje til ekstremisme kan være forskellige og typisk foregår i et komplekst samspil mellem faktorer på samfunds-, gruppe- og individniveau.

Nedenstående definitioner fra den nationale handlingsplan til bekæmpelse og forebyggelse af ekstremisme og radikalisering (2016). Aarhus kommune benytter sig af følgende definition af radikalisering og ekstremisme:

"Radikalisering betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer sine handlinger efter ekstremistisk ideologi".

"Ekstremisme betegner personer eller grupper, som begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med".

Ekstremistiske miljøer og ideer er endvidere ofte karakteriseret ved:

- Manglende respekt for andre menneskers frihed og rettigheder.
- Manglende respekt for institutioner og beslutningsprocesser i det repræsentative demokrati.
- Forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende.
- Lukkethed og fokus på et opfattet modsætningsforhold mellem 'os' og 'dem'.

(Kilde: <https://stopekstremisme.dk/viden/hvad-er-ekstremisme-og-radikalisering-1>)

05 Forebyggelse

I følgende afsnit beskrives det, hvordan Aarhus Kommune og Østjyllands politi forebygger, opsporer og håndterer radikalisering og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. Dette gøres både i den almene undervisning i demokrati, borgerskab mm., samt via de konkrete indsatser og tilbud nedenfor.

Derudover er der løbende samarbejde og dialog med civilsamfundsaktører. Der tilbyde oplæg, sparring mm.

Hvordan forebygger vi?

Formålsparagrafferne

Den primære forebyggende indsats sker på byens i dagtilbud, folkeskoler og klubber. Dette er tydeligt formuleret i formålsparagrafferne, der lægger fundamentet for arbejdet i vores tilbud:

- *Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund. (Dagtilbudsloven § 7. Stk. 4)*
- *Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati. (Folkeskoleloven § 1. Stk. 3.)*
- *Ungdomsskolen skal give unge mulighed for at fæstne og uddybe deres kundskaber, give dem forståelse af og dygtiggøre dem til samfundslivet og bidrage til at give deres tilværelse forøget indhold samt udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund. (Ungdomsskoleloven § 1.)*

Vi forebygger her radikalisering ved at arbejde med børnene og de unges forståelse for medbestemmelse og medansvar. Ved at arbejde med forståelsen for egne såvel som andres rettigheder og pligter. Ved at arbejde for aktivt demokratisk medborgerskab.

Sundhedsplejens hjemmebesøg

Sundhedsplejen har generelt opmærksomhed på børns, unges og familiers trivsel. Dette både i forbindelse med besøg til familier med spæd- og småbørn, samt børn og unge i skolen, og der er stor opmærksomhed på mistrivsel, herunder. I Sundhedsplejen er der en gruppe sundhedsplejersker, som løbende opkvalificeres i forhold til viden om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og samfundsundergravende parallelsamfund, med henblik på sparring og vejledning, samt deling af viden i hele sundhedsplejerskegruppen i forhold til viden og mulige indsatser at henvise til.

Forebyggelsesnetværket

Alle folkeskoler og klubber i Aarhus er en del af Forebyggelsesnetværket. På fire årlige møder deltager skolernes og klubbernes udvalgte forebyggelsesmedarbejdere, samt på to af dem også en leder. Det er blandt andet formålet med møderne at skabe netværk mellem skolerne i forhold til forskellige forebyggelsesområder og forskellig risikoadfærd – herunder tematikker der vedrører radikaliserings og ekstremisme. Skoler og klubber har gennem Forebyggelsesnetværket adgang til en mangfoldig database, hvor nyeste viden, forskning, undervisningsmaterialer om blandt andet forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme kan findes.

Hvis skoler og klubber ønsker et tættere samarbejde omkring forebyggelse af radikaliserings og voldelig ekstremisme, står Børn og Unge/PUF til rådighed med sparring, rådgivning oplæg, forløb mv.

Workshops

Aarhus Kommune tilbyder elever i de ældste klasser i folkeskolen og de yngste klasser på ungdomsuddannelserne specialdesignede workshops med henblik på at forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme. En workshop til 8. klasse fokuserer primært på forebyggelse af digital risikoadfærd, men en anden workshop til de ældre elever mere direkte tager afsæt i forebyggelse af radikaliserings med et bredere perspektiv:

- “Dialogbaseret workshop om radikaliserings, ekstremisme og fordomme” til folkeskolens 9. og 10. klasse samt 1. årgang på ungdomsuddannelserne: **Workshop om radikaliserings og diskrimination | ulfiaarhus.dk**
- “Kritisk tænkning på nettet” til 8. klasser: **Kritisk Tænkning på Nettet i 8. klasse | ulfiaarhus.dk**

For mere viden eller booking af workshop: **Antiradikaliserings**

Oplæg for medarbejdere og samarbejdspartnere

Det er vigtigt, at man som medarbejdere i Aarhus kommune handler på sin bekymring for en borger, som pludselig giver udtryk for ekstremistiske holdninger eller udviser bekymrende adfærd over for andre grupper i samfundet.

Medarbejdere klædes på med viden om ekstremisme og radikaliserings, bekymringstegn og henvendelsesmuligheder for hjælp til risikovurdering, råd og vejledning og indsats, via opmærksomhedsoplæg (Se afsnit 5).

Medarbejdere fra eksempelvis skoler, uddannelsesinstitutioner, fritidstilbud og boligforeninger i og omkring Aarhus Kommune har således mulighed for at bestille et oplæg om håndtering og forebyggelse af radikalisering.

Kontakt: Skriv til forebyggelse.radikalisering@aarhus.dk

06

Opsporing og sparring

Bekymrende tegn du kan være opmærksom på

Det kan være svært at vide, om der er grund til at være bekymret. Men der er en række opmærksomhedspunkter, som kan være tegn på, at en person er involveret i ekstremisme eller er på vej til at blive det.

Når en række adfærdsændringer og bekymrende tegn optræder på samme tid, kan der være grund til at reagere på det, så bekymringen kan blive undersøgt nærmere. Opmærksomhedspunkterne er derfor ikke en tjekliste, men alene et hjælperedskab.

Individuelle opmærksomhedspunkter

- Udviser voldsparathed, fx ved at være involveret i voldshandlinger eller voldelige sammenstød.
- Viser interesse for at rejse til udlandet og deltage i konflikter eller træningsaktiviteter, hvor ekstreme grupper er involveret.
- Opsøger hjemmesider, litteratur eller film med ekstremistiske eller voldslegitimerende budskaber.
- Truer, chikanerer eller udøver socialt pres over for andre.
- Er involveret i begivenheder med hadefulde eller voldslegitimerende budskaber.
- Udbreder voldslegitimerende budskaber, fx via sociale medier.
- Viser stor optagethed af en bestemt sag eller person.
- Udtrykker foragt for og intolerance over for andres holdninger.
- Har en prædikende og moraliserende adfærd.
- Udviser tilknytning til ekstreme budskaber gennem sin påklædning, sit udseende eller brug af totalitære symboler.

Opmærksomhedspunkter om sociale forhold og personens netværk

- Færdes i miljøer med let adgang til våben.
- Har social omgang med personer eller grupper, som har ekstreme holdninger.
- Isolerer sig og tager afstand fra familie og hidtidige venskaber.
- Afbryder uddannelse, opsiger job og anden tilknytning til det omgivende samfund.
- Familien er dysfunktionel.

(Kilde: <https://stopekstremisme.dk/er-du-bekymret-1/laes-om-de-bekymrende-tegn-du-kan-vae-re-opmaerksom-pa>)

Hvordan opsporer vi?

Hvis du er bekymret:

- **Den Nationale Hotline** på telefon: 41 74 90 90
Åbent mellem kl. 8-22 og det er muligt at være anonym. Se mere på: **Hotline mod Radikalisering (antiradikalisering.dk)**
- Du skal være opmærksom på, at du også skal sende en underretning, hvis barnet/unge er under 18år. **Underretningsenheden:** hvis man som medarbejder er bekymret for et barns udvikling eller trivsel, har man en særlig pligt til at kontakte underretningsenheden. Telefon: 89 40 62 00 eller via **underretning@aarhus.dk**
- **Børn og Ungevagten:** Ved akutte henvendelser, der ikke kan afvente normal åbningstid, kontaktes Børn- og Ungevagten via Aarhus Kommunes hovednummer: 89 40 20 00 – telefonsvarens anvisninger følges.

Hvis du har brug for sparring, er der en række forskellige muligheder:

- **Unge, Job og Uddannelse:** Tlf. 89 40 14 44
- **Infohus Aarhus:** ojyl-forebyggelsessektion-aarhus@politi.dk

07 Hvordan håndterer vi?

Infohus Aarhus

Infohus Aarhus er et samarbejde mellem Aarhus Kommune og Østjyllands Politi samt andre relevante myndigheder. I infohus Aarhus modtages og håndteres alle bekymringer vedrørende ekstremisme. Formålet med infohus Aarhus er at skabe et lokalt myndighedskoordinerende samarbejde på enkeltstatsniveau, hvor relevante kompetencer samles til en systematisk, koordineret og kvalificeret analyse og vurdering af bekymringer og forebyggelsespotentialer. Arbejdsområdet for infohuset er at sikre, at personer i risiko for at begå kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv identificeres rettidigt med henblik på forebyggelse.

Infohuset er således ikke et forum for myndighedsbeslutninger. De respektive myndigheder forvalter og iværksætter selv foranstaltninger og tiltag i henhold til gældende lovgivning¹.

Alle kan henvende sig til infohus Aarhus med en bekymring. Det kan både være medarbejdere og borgere. Der er mulighed for at få hjælp og vejledning, hvis man har en bekymring for radikaliseret ift. et familiemedlem, en ven, bekendt eller hvis man som medarbejder og bekymret for en borger. Det gælder ligeledes hvis bekymringen omhandler en konkret oplevelse, observation eller f.eks. en gruppe.

Ved kontakt til infohuset i Aarhus, behandles henvendelsen af kriminalpræventive medarbejdere fra Østjyllands politi. Medarbejderne vil efter modtagelse af henvendelsen hurtigst muligt følge op på henvendelsen med henblik på at yde sparring, råd og vejledning på bekymringen samt aftale hvad der skal ske efterfølgende.

Såfremt bekymringen bliver vurderet i infohuset, udføres der risikovurdering, afdækning af indsatsmuligheder og eventuel iværksættelse samt koordinering af indsats.

¹ Myndighedssamarbejde i infohuset tager udgangspunkt i retsplejeloven § 115,

Mentor

Aarhus Kommune har siden 2010 tilbudt forebyggende mentorstøtte efter Servicelovens §12b, stk. 2 til borgere i risiko for radikalisering og/eller borgere som er radikaliserede og færdes i ekstremistiske miljøer. Mentorstøtten ydes som en individuel tilrettelagt indsats med udgangspunkt i den enkelte borgers situation. Formålet med mentorstøtten er at støtte, motivere og hjælpe borgeren med at skabe en forandring i sit liv og herigennem forebygge yderligere risikoadfærd. Mentorstøtten kan også ydes som en del af et exitforløb. Visitation sker via infohuset.

Mentorstøtten skal ses som et supplement til de allerede eksisterende social- og beskæftigelsesrettede indsatser i kommunen, der ligeledes kan anvendes til forebyggelse af radikalisering.

Exit fra voldeligt ekstremistiske miljøer

Exit-programmet i Aarhus-modellen er rettet mod borgere i Aarhus Kommune, som er radikaliserede i en sådan grad, at de opfordrer, støtter eller udøver voldeligt ekstremistiske handlinger begrundet i et ideologisk eller religiøst standpunkt. Disse personer er ofte del af et ekstremistisk miljø. Exit-programmets formål er at hjælpe personerne til at forlade dette miljø og som mindstemål ikke udvirke aktivisme ved vold eller andre ulovligheder. Exit-programmet søger ved en indsats, koordineret mellem Aarhus Kommune og Østjyllands Politi, at skabe forudsætninger for at den enkelte inkluderer sig og inkluderes i samfundet som medborger.

Deltagelse i Exit-programmet sker ved visitation via infohus Aarhus.

08 Organisering

Ekstremisme forebygges, opspores og håndteres i samarbejde mellem Aarhus Kommune og Østjyllands Politi, samt andre myndigheder.

- Lokalrådet har det overordnede strategiske ansvar for den langsigtede forebyggelse og håndtering af radikaliserings og ekstremisme i Aarhus Kommune.
- Håndtering af konkrete sager, samt udvikling og implementering af nye initiativer og vedligeholdelse af hjemmesiden er forankret i infohus Aarhus.
- Forpligtigelsen til at følge op og opdateret beredskabsplanen minimum hvert 4. år er placeret ved Lokalrådet, med understøttelse fra PUF, Børn og Unge og FAS, Sociale Forhold og Beskæftigelse.

09 Relevant lovgivning

§ Barnets lov §133 om skærpet underretningspligt

Når du er offentligt ansat, har du skærpet underretningspligt. Det betyder, at du skal underrette kommunen, hvis du er bekymret for et barns eller en ungs udvikling og trivsel. Den skærpede underretningspligt går forud for tavshedspligten og er personlig, hvilket betyder, at du selv er forpligtet til at lave en underretning.

§ Servicelovens §12b om borgere i risiko for radikaliserings og ekstremisme

Kommunen skal sørge for, at personer over 18 år har mulighed for at få gratis, målrettet rådgivning i henhold til § 10, hvis de henvender sig, fordi de er i risiko for at blive radikaliserede eller de ønsker hjælp til at forlade et ekstremistisk miljø. Tilbuddet om rådgivning kan omfatte opsøgende arbejde.

- Stk. 2: Kommunalbestyrelsen kan som led i tilrettelæggelse af den målrettede rådgivning efter stk. 1 etablere kontaktperson- eller mentorordninger.
- Stk. 3: I forbindelse med den målrettede rådgivning efter stk. 1 skal kommunalbestyrelsen overveje, om den pågældende har behov for yderligere støtte efter denne lov eller anden lovgivning.
- Stk. 4: Rådgivningen efter stk. 1 skal ske i samarbejde med borgeren.

§ Retsplejelovens § 115 og 115a

Politiet kan videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til:

- det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet),
- politiets samarbejde med de sociale myndigheder og social- og behandlingspsykiatrien som led i indsatsen over for socialt udsatte personer (PSP-samarbejdet) eller

- samarbejdet mellem kriminalforsorgen, de sociale myndigheder og politiet (KSPsamarbejdet) som led i indsatsen over for
 - dømte, der løslades fra institutioner under kriminalforsorgen,
 - dømte under 18 år, der løslades fra institutioner m.v. uden for kriminalforsorgen, hvor de er anbragt i henhold til § 78, stk. 2, i lov om fuldbyrdelse af straf m.v., og
 - personer, der løslades fra varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, hvis de skønnes at være radikaliserede eller i risiko for at blive det.

Stk. 2: I samme omfang som nævnt i stk. 1 kan en myndighed videregive oplysninger om enkeltpersoner til politiet og andre myndigheder, der indgår i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1. Oplysningerne må i forbindelse med de nævnte former for samarbejde ikke videregives med henblik på efterforskning af straffesager.

Stk. 3: Inddrages selvejende institutioner, der løser opgaver for det offentlige inden for social-, undervisnings- og beskæftigelsesområdet eller social- og behandlingspsykiatrien, i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1, kan der i samme omfang som nævnt i stk. 1 og 2 udveksles oplysninger mellem myndighederne og institutionerne. Stk. 4: De myndigheder og institutioner, der indgår i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1, er ikke forpligtet til at videregive oplysninger efter stk. 1-3.

§ Retsplejelovens § 115

Politiet kan videregive fortrolige oplysninger vedrørende personer, der er fyldt 18 år, til forældre eller andre, herunder familiemedlemmer, der har lignende tætte relationer til den pågældende person, hvis videregivelsen må anses for nødvendig som led i en kriminalitetsforebyggende indsats over for personen.

Indstilling

Til Byrådet via Magistraten
Fra Børn og Unge, Sociale forhold og Beskæftigelse
Dato [Klik her for at angive en dato.](#)

Beredskabsplaner - negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme

1. Resume

Med Barnets lov (§ 15 Stk. 3) er det blevet lovpligtigt, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde og vedtage et beredskab i forhold til hhv. negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter og ekstremisme.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles at,

- 1) Byrådet godkender beredskabet for negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter (bilag 1)
- 2) Byrådet godkender beredskabet for ekstremisme/radikalisering (bilag 2)

3) Hvorfor fremsendes indstillingen?

Med Barnets lov (§ 15 Stk. 3) er det blevet lovpligtigt, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af hhv. negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier.

4) Hvilken værdi skabes for borgere og samfund?

Beredskabet står på byrådets vision om, at Aarhus skal være en god by for alle – en by, hvor der er plads til udfoldelse og mangfoldighed, og hvor vi i fællesskab hjælper dem, der har brug for det.

Beredskabet skal bidrage til, at alle borgere har mulighed for at leve et trygt og frit liv præget af demokratiske prin-

cipper og med respekt for egne og andre menneskers rettigheder.

Beredskabsplanen skal konkret understøtte, at bekymringer om hhv. negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter samt ekstremisme/radikalisering behandles kvalificeret og rettidigt. Derfor skal de to beredskabsplaner understøtte:

- At medarbejdere, der er beskæftiget med børn, unge og voksne, er i stand til tidligt at opspore bekymringstegn på hhv. negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter samt ekstremisme/radikalisering.
- At medarbejdere har kendskab til, hvordan de skal forebygge og handle i disse situationer.
- At medarbejdere ved, hvor de vil kunne søge hjælp og rådgivning for at kvalificere deres bekymring.

5) Hvad, hvem og hvordan?

Der er tale om to særskilte beredskabsplaner, der beskriver Aarhus Kommunes beredskab i forhold til forebyggelse, opsporing og håndtering af hhv. negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter og ekstremisme/radikalisering blandt børn, unge og deres familier.

Beredskabsplanerne henvender sig til alle kommunens medarbejdere og ledere med kontakt til borgere i risiko for radikalisering, æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Beredskabsplanernes sekundære målgruppe er de borgere, der kan være berørt af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller radikalisering.

Ifølge barnets lov §15 stk. 3 skal beredskabet udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Efter godkendelse i byrådet laves der en plan for formidling af beredskabsplanerne til øvrige magistratsafdelinger og relevante ledere og medarbejdere. Formidlingen vil bl.a. bestå af udarbejdelse af lettilgængelige Action Cards, som kort formidler viden fra beredskabsplanerne. Action Cards vil blive målrettet de forskellige institutioner og professioner. MSB og MBU er ansvarlige herfor.

6) Hvilke ressourcer kræves?

Opgaven kan holdes indenfor den nuværende økonomiske ramme.

7) Hvordan følges der op?

Ifølge barnets lov §15 stk. 3 skal beredskabets revideres løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år.

Thomas Medom

/

Tanja Nyborg

Anette Poulsen

/

Erik Kaastrup-Hansen

Bilag

Bilag 1: Beredskabsplan for negativ social kontrol/æresrelaterede konflikter

Bilag 2: Beredskabsplan for ekstremisme/radikalisering

Pædagogik, Organisation og Sundhed

Tlf.: 21 84 38 70

Antal tegn: 3.562

Sagsbehandler: Annika Hellegaard

Tlf.: 21 51 06 40

Punkt 5: Orientering fra magistraten (5 min)

.

Punkt 6: Orientering fra udvalget (5 min)

.

Em- Social- og Beskæftigelsesudvalgsmøde
ne:

28. august 2025
Side 1 af 5

Mødedato: 3. september 2025
Mødetid: Kl. 18.15 – 20.15
Mødested: Rådhuset, lokale 398

**SOCIALE FORHOLD OG
BESKÆFTIGELSE**

Fagligt Sekretariat
Aarhus Kommune

Dagsorden kort:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Referat fra udvalgets møde den 20. august 2025
3. Status på Relationel Velfærd og påbud fra Arbejdstilsynet
4. Byrådhenvist sag: Forslag fra M om styrket implementering af relationel velfærd
5. Beskæftigelsesreform - Navn til Jobcentret
6. Temadrøftelse om Beskæftigelsesreform – Beskæftigelsesstrategi og økonomiske konsekvenser
7. Orienteringspunkter
8. Skriftlige orienteringer
9. Kurser og konferencer samt sager på vej til byrådet
10. Kommende møder
11. Evt.

FAS Ledelse og Sundhed

Jægergården,
Værkmestergade 15 B
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00
Direkte telefon: 41 85 99 39

Direkte e-mail:
sbrj@aarhus.dk/
geja@aarhus.dk
Sag: EMN-2025-004672
Sagsbehandler:
Sofie Brøndt Jørgensen/
Jan Gehlert

1. Godkendelse af dagsorden

Baggrund/formål: Dagsordenen for mødet i Social- og Beskæftigelsesudvalget godkendes.

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 18.15 – 18.18 (3 min.)

Bilag:

- Dagsorden til mødet i Social- og Beskæftigelsesudvalget den 3. september 2025

2. Referat fra udvalgets møde den 20. august 2025

Baggrund/formål: Udvalget orienteres om referatet fra det seneste møde i Social- og Beskæftigelsesudvalget.

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 18.18 – 18.20 (2 min.)

Bilag:

- Referat fra mødet den 20. august 2025

28. august 2025
Side 2 af 5

3. Status på Relationel Velfærd og påbud fra Arbejdstilsynet

Baggrund/formål: I forbindelse med punktet vil der blive fulgt op på de stillede spørgsmål, ligesom forvaltningen giver en status og fortæller om den hidtidige og kommende proces.

Sagen forventes behandlet sammen med sag 4 "*Forslag fra M om styrket implementering af relationel velfærd*", som blev henvist til udvalgsbehandling på byrådsmødet den 27. august 2025.

De partier som ikke er repræsenteret i udvalget, er inviteret til at deltage i drøftelsen.

Under punktet deltager Fællestillidsrepræsentant for Socialrådgiverne i Aarhus kommune, Jannie Kejser, Driftschef Ruth Lehm og Centerchef for Familiecentret Mette Lybech.

Metode: Mundtlig orientering og drøftelse

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 18.20 – 19.15 (55 min.)

Bilag:

- Forklæde
- Meningstilkendegivelse fra Autismeforeningen

4. Byrådshenvist sag: Forslag fra M om styrket implementering af relationel velfærd

Baggrund/formål: På møde den 27. august 2025 henviste byrådet sagen til yderligere behandling i Social- og Beskæftigelsesudvalget.

Sagen forventes behandlet sammen med sag 3 "*Status på Relationel Velfærd og påbud fra Arbejdstilsynet*".

Metode: Mundtlig drøftelse, hvorefter der skal konkluderes på sagen.

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Bilag:

- Beslutningsforslag M 13.08.2025
- Byrådsdebat 27.08.2025

28. august 2025
Side 3 af 5

5. Beskæftigelsesreform - Navn til Jobcentret

Baggrund/formål: Beskæftigelsesreformen giver fra 1. februar 2026 kommunerne mulighed for at omdøbe Jobcenteret. Social- og Beskæftigelsesudvalget bedes give indspil til rådmanden i forhold til Jobcentrets fremtidige navn.

Metode: Mundtlig drøftelse

Ansvarlig: Jeanette Hoppe

Tid: 19.15 – 19.30 (15 min.)

Bilag:

- Forklæde

6. Temadrøftelse om beskæftigelsesreformen – Beskæftigelsesstrategi og økonomiske konsekvenser

Baggrund/formål: Punktet er det første af i alt 4 temamøder udvalget skal have om beskæftigelsesreformen. Formålet med temamøderne er:

- At få klædt udvalget på til de politiske beslutninger, der skal træffes i regi af den kommende beskæftigelsesreform.
- At forvaltningen får udvalgets perspektiver på omsættelsen af reformen i Aarhus Kommune.

Det første temamøde vil have fokus på en generel introduktion, præsentation af det forløbende arbejde med beskæftigelsesstrategien og de økonomiske konsekvenser af reformen for Aarhus Kommune.

Under punktet deltager Økonomichef Michael Justesen og Specialkonsulent Kamilla Udh Hansen.

Metode: Mundtlig orientering og drøftelse

Ansvarlig: Jeanette Hoppe

Tid: 19.30 – 20.00 (30 min.)

Bilag:

- Forklæde

28. august 2025
Side 4 af 5

7. Orienteringspunkter

A) Evt. orientering

Baggrund/formål: Evt. orientering.

Metode: Mundtlig orientering

Ansvarlig: Jeanette Hoppe / Erik Kaastrup-Hansen

Tid: 20.00 – 20.05 (5 min.)

8. Skriftlige orienteringer

A) Opfølgning på udvalgsmødet den 20. august 2025

Baggrund/formål: Vedlagt dette punkt er opfølgende noter fra det foregående udvalgsmøde.

Såfremt der er spørgsmål til den skriftlige redegørelse, kan disse stilles under dette punkt. I det tilfælde, at der ikke er spørgsmål, gennemgås den skriftlige orientering ikke.

Bilag:

- Notat vedrørende status på indførelsen af kontanthjælpsreformen

B) Orienteringer til udvalget siden seneste møde

Baggrund/formål: Vedlagt dette punkt er orienteringer, som er fremsendt per mail til udvalget siden seneste møde.

Såfremt der er spørgsmål til den skriftlige redegørelse, kan disse stilles under dette punkt. I det tilfælde, at der ikke er spørgsmål, gennemgås den skriftlige orientering ikke.

Bilag:

9. Kurser og konferencer samt sager på vej til byrådet

Baggrund/formål: På hvert udvalgsmøde forelægges udvalget en liste med kommende kurser, konferencer og aktiviteter, der er mulighed for at deltage i.

Ligeledes præsenteres udvalget for de sager, som er på vej til behandling i byrådet fra Sociale Forhold og Beskæftigelse.

28. august 2025
Side 5 af 5

Metode: Orientering

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 20.05 – 20.07 (2 min.)

Bilag:

- Kurser og konferencer
- Sager på vej til byrådet

10. Kommende møder

Baggrund/formål: Under dette punkt har udvalgsmedlemmerne mulighed for at komme med ønsker til dagsordenpunkter til de næstkommende udvalgsmøder.

Eventuelle ønsker tages med i den videre planlægning, hvor der bl.a. også skal tages højde for eventuelle byrådshenviste sager.

Metode: Orientering

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 20.07 – 20.10 (3 min.)

Bilag:

- Oversigt over foreslåede temaer til kommende udvalgsmøder

11. Evt.

Baggrund/formål:

Metode: Mundtlig drøftelse.

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 20.10 – 20.15 (5 min.)

Bilag:

- Årshjul over sager til Social- og Beskæftigelsesudvalget

Punkt 7: Bordet rundt (5 min)

.

Referat

Punkt 1: Dagsorden

Godkendt

Punkt 2: Referat

Godkendt

Punkt 3: Godkendelse af afrapportering på analyse af erhvervsuddannelsesindsatser (15 min)

1) Rådmanden godkender afrapporteringen på analyse af erhvervsuddannelsesindsatser

Øvrige bemærkninger:

Rådmanden gjorde opmærksom på at Borgmesteren afvikler et møde for ungdomsuddannelserne fredag d. 05.09.2025 med fokus på EPX.

Punkt 4: Godkendelse af beredskabsplaner vedr. ekstremisme og NSK (10 min)

1) Rådmanden godkender beredskabsplanen for negativ social kontrol/ærerelaterede konflikt

2) Rådmanden godkender beredskabsplanen for ekstremisme og radikalisering

3) Rådmanden godkender byrådsindstillingen

Øvrige bemærkninger:

Rådmanden ønsker at få udarbejdet talepinde i forbindelse med byrådsbehandlingen. **OL følger op i samarbejde med FAS.** Talepindene skal have en stærk kobling til arbejdet med demokratiske værdier.

Vi skal have kigget materialet igennem, så konkrete medarbejdere ikke nævnes, med i stedet en postkasse. **FAS følger op.**

Punkt 5: Orientering fra magistraten (5 min)

Dialogmøde med FMU

Forslag til budget blev præsenteret

§17.4 analyser offentliggøres snart

Punkt 6: Orientering fra udvalget (5 min)

Rådmanden vil gerne se slides til punktet om relationel velfærd inden de bliver langt frem for udvalget i morgen. **FAS følger op**

Punkt 7: Bordet rundt (5 min)

KD: Intern kommunikation vedrørende første fase af implementeringen af beskæftigelsesreformen. Drøftelse med fællestillidsrepræsentanter vedr. 10% målsætningen

JLH: Dobbelt diagnose tilbud i Regionen er udfordret.

LR: Samarbejdet med MKB om socialt snyd på krimområdet.

EKH: Samarbejdet med Aarhus Ejendomme

Overblik: Noter

Overblik: Delte kommentarer